

**Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Toruniu**

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
ZA 2017 ROK**

Toruń, luty 2018 rok

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE.....	4
II. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W TORUNIU.	9
1. RADA NADZORCZA.	9
2. ZARZĄD.....	11
III. REALIZACJA PLANU FINANSOWEGO.	14
1. WPLYWY.	14
2. WYDATKI.	16
3. WYNIK FINANSOWY.	17
4. BILANS.....	18
IV. POMOC FINANSOWA WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU NA ZADANIA PROEKOLOGICZNE.....	20
1. REALIZACJA POMOCY FINANSOWEJ W FORMIE POŻYCZEK, DOTACJI I PRZEKAZANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH.....	20
2. UMORZENIA.....	27
3. REALIZACJA POMOCY FINANSOWEJ W FORMIE DOPLAT DO OPROCENTOWANIA KREDYTÓW PREFERENCYJNYCH UDZIELANYCH PRZEZ BANKI.....	29
V. EFEKTY EKOLOGICZNE UZYSKANE W 2017 ROKU W WYNIKU REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ DOFINANSOWANYCH PRZEZ WOJEWÓDZKI FUNDUSZ.	31
1. OCHRONA WÓD.....	31
2. GOSPODARKA WODNA.....	34
3. OCHRONA POWIETRZA.....	35
4. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI.	43
5. OCHRONA PRZYRODY.....	45
4. MONITORING STANU ŚRODOWISKA.	47
7. EDUKACJA EKOLOGICZNA.....	48
8. POWAŻNE AWARIE.	51
9. POZOSTAŁE.....	52
10. WSPÓLNE MIERNIKI EFEKTÓW EKOLOGICZNYCH W DZIAŁALNOŚCI WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU W TORUNIU I NARODOWEGO FUNDUSZU W WARSZAWIE.	
53	
VI. KONTROLA WYKORZYSTANIA POŻYCZEK I DOTACJI PRYZNANYCH ZE ŚRODKÓW WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU.	55
VII. INFORMACJA DOTYCZĄCA DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z WYKORZYSTANIEM ŚRODKÓW POCHODZĄCYCH Z UNII EUROPEJSKIEJ.	58

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1: Wykonanie planu finansowego Wojewódzkiego Funduszu za 2017 rok.

Załącznik nr 2: Wykaz umów zawartych w 2017 roku.

Załącznik nr 3: Wykaz jednostek samorządowych, które w 2017 roku korzystały ze środków Wojewódzkiego Funduszu.

Załącznik nr 4: Wykaz pożyczek umorzonych w 2017 roku.

Załącznik nr 5: Zestawienie zobowiązań z tytułu zawartych umów na 31.12.2017 rok.

I. Wprowadzenie.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, realizując zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska, w roku 2017 wspierał finansowo przedsięwzięcia w zakresie ochrony środowiska na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Uchwalona *Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na lata 2017 – 2020*, jako cel strategiczny Funduszu definiuje poprawę stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami jako stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku w województwie kujawsko-pomorskim. Potencjał finansowy i organizacyjny (z uwzględnieniem potencjału kadrowego) Funduszu pozwala skutecznie wspierać działania na rzecz środowiska, gwarantuje wdrażanie programów europejskich oraz finansowanie zadań związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

Wojewódzki Fundusz dofinansowywał zadania związane z ochroną środowiska zgodnie z *Listą przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na rok 2017 oraz Kryteriami wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu*. Działania Wojewódzkiego Funduszu koncentrowały się głównie na realizacji zadań wynikających z Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego oraz Programu ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024.

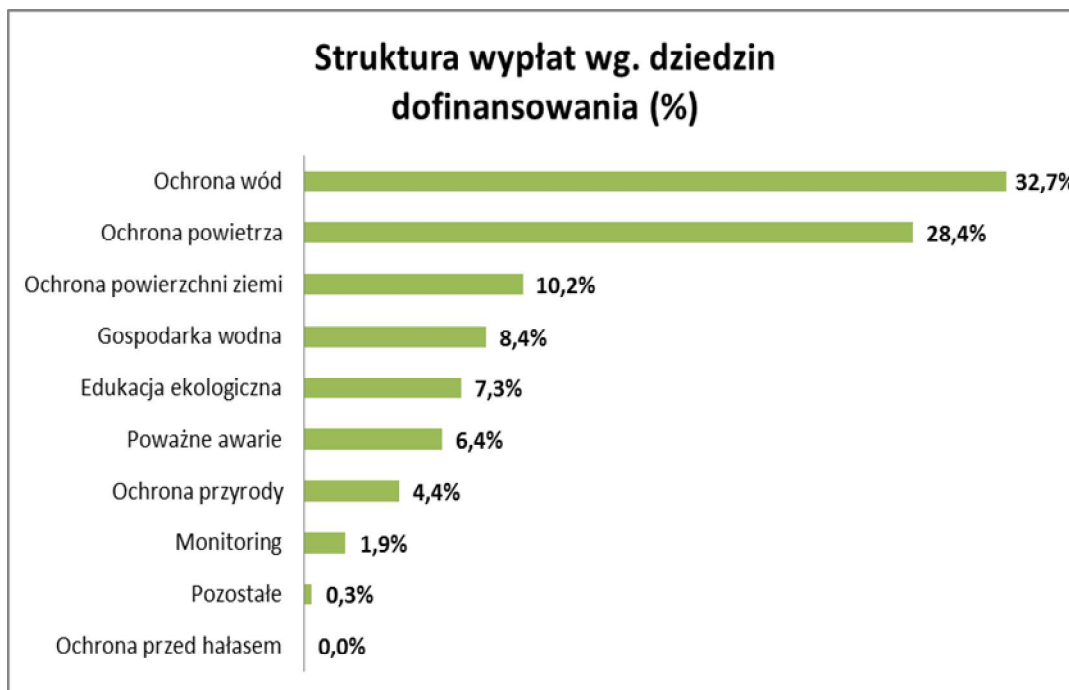
W formie zwrotnej i bezzwrotnej pomocy w roku 2017 wydatkowano łącznie kwotę 98 960 tys. zł, co stanowi 101,1% wielkości planowanej

i 91,5% ogólnej kwoty wydatków. Kwota ta obejmuje wypłaty z tytułu umów pożyczek, dotacji i przekazania środków finansowych zawartych w 2017 roku oraz w latach poprzednich, dopłaty do oprocentowania kredytów preferencyjnych i zwrot gminom utraconych dochodów.

Pomoc Wojewódzkiego Funduszu zrealizowaną w roku 2017 obejmującą wypłaty pożyczek, dotacji i przekazania środków finansowych z umów zawartych w 2017 roku oraz w latach poprzednich w podziale na dziedziny przedstawiają poniższa tabela i wykres:

Tab. 1

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota wypłaconej pomocy (w tys. zł)			
		dotacje	pożyczki	ogółem	struktura (w %)
1	Ochrona wód	3 803	28 239	32 042	32,7
2	Ochrona powietrza	2 005	25 782	27 787	28,4
3	Ochrona powierzchni ziemi	2 182	7 777	9 959	10,2
4	Gospodarka wodna	1 680	6 591	8 271	8,4
5	Edukacja ekologiczna	7 103	58	7 161	7,3
6	Poważne awarie	2 327	3 944	6 271	6,4
7	Ochrona przyrody	2 961	1 343	4 304	4,4
8	Monitoring	1 878	0	1 878	1,9
9	Pozostałe	341	0	341	0,3
10	Ochrona przed hałasem	0	0	0	0,0
		24 280	73 734	98 014	100,00

Ponadto Wojewódzki Fundusz udzielił dopłat do oprocentowania kredytów preferencyjnych w kwocie 853 tys. zł i zwrotu gminom utraconych dochodów w kwocie 93 tys. zł z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości, będących własnością Skarbu Państwa, gruntów pokrytych wodami jezior o ciągłym dopływie lub odpływie oraz gruntów zajętych pod sztuczne zbiorniki wodne. Łączna udzielona przez Wojewódzki Fundusz zwrotna pomoc finansowa wynosiła 73 734 tys. zł (74,5% ogółu udzielonej pomocy), natomiast bezzwrotna pomoc finansowa wynosiła 25 226 tys. zł (co stanowiło 25,5% ogółu udzielonej pomocy).

Wojewódzki Fundusz udzielił także pomocy w formie częściowych umorzeń pożyczek na łączną kwotę 7 635 tys. zł.

W roku 2017, podobnie jak w latach ubiegłych, dzięki środkom z Wojewódzkiego Funduszu, tworzono coraz skuteczniejsze warunki ochrony powierzchni ziemi, czystości wód i powietrza. Znaczące środki pieniężne przeznaczono na ochronę wód, ochronę powietrza, gospodarkę wodną, ochronę powierzchni ziemi czy gospodarkę wodną, a także edukację ekologiczną.

Główną formę dofinansowania zadań proekologicznych w roku 2017 stanowiło finansowanie zwrotne w formie preferencyjnych pożyczek z możliwością częściowego umorzenia.

Pomoc w formie pożyczek w wysokości **73 734 tys. zł**, ukierunkowana była głównie na:

- inwestycje z zakresu ochrony wód – 28 239 tys. zł, tj. 38,3% środków pożyczkowych,
- zadania z zakresu ochrony powietrza – 25 782 tys. zł, tj. 35,0% środków pożyczkowych,
- zadania z zakresu ochrony powierzchni ziemi – 7 777 tys. zł, tj. 10,5% środków pożyczkowych.
- zadania z zakresu gospodarki wodnej w kwocie – 6 591 tys. zł, tj. 8,9% środków pożyczkowych.

W formie dotacji oraz przekazania środków finansowych wydatkowano **24 280 tys. zł**, w tym między innymi na zadania z zakresu:

- edukacji ekologicznej – 7 103 tys. zł, tj. 29,3% środków dotacyjnych,
- ochrony wód – 3 803 tys. zł, tj. 15,7% środków dotacyjnych,
- ochrony przyrody – 2 961 tys. zł, tj. 12,2% środków dotacyjnych,
- poważnych awarii – 2 327 tys. zł, tj. 9,6% środków dotacyjnych.

W roku 2017 dokonano dopłat do oprocentowania kredytów preferencyjnych udzielanych przez banki na inwestycje proekologiczne realizowane głównie przez osoby fizyczne. Dopłaty te zamknęły się kwotą 853 tys. zł.

Zrealizowana przez Wojewódzki Fundusz pomoc finansowa stanowiła istotne wsparcie zwłaszcza dla jednostek samorządu terytorialnego i przedsiębiorców (w tym m.in. spółek ze 100% udziałem gmin). Samorządy otrzymały 52,0% ogólnej wartości wsparcia, z czego finansowały głównie przedsięwzięcia z zakresu ochrony wód, ochrony powietrza i gospodarki wodnej. Przedsiębiorcy otrzymali 26,3% ogólnej wartości wsparcia finansując

przedsięwzięcia głównie z zakresu ochrony wód, ochrony powietrza i gospodarki wodnej.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, realizując zadania wynikające z obowiązków i kompetencji określonych w ustawie Prawo ochrony środowiska, w roku 2017 prowadził gospodarkę finansową w sposób zapewniający jak największe wykorzystanie niepodlegających zwrotowi środków pochodzących z Unii Europejskiej przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną. Na współfinansowanie przedsięwzięć, które uzyskały dofinansowanie ze środków unijnych wydatkowano w 2017 roku 8 869 tys. zł.

W 2017 roku Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu osiągnął dodatni wynik finansowy w wysokości 7 644 tys. zł (wobec planowanego na poziomie 3 387 tys. zł), a stan majątku Wojewódzkiego Funduszu ukształtował się na poziomie 397 213 tys. zł. Wyższy od planowanego dodatni wynik finansowy został osiągnięty m.in. na skutek zmniejszenia wydatków statutowych (wyплаты dotacji i przekazanie środków) oraz mniejszej od planowanej wielkości umorzeń pożyczek. Zmniejszeniu uległy również koszty działalności operacyjnej i finansowej (zmniejszenie o 813 tys. zł).

Dzięki środkom Wojewódzkiego Funduszu na terenie województwa kujawsko-pomorskiego wykonano kilkaset przedsięwzięć proekologicznych i osiągnięto znaczące efekty rzeczowe i ekologiczne. Rozwiązano wiele problemów dotyczących ochrony środowiska na poziomie lokalnym i regionalnym.

Systematyczna poprawa stanu środowiska w regionie znajduje odzwierciedlenie w kolejnych rocznych *Raportach o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego* sporządzanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

II. Działalność organów statutowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

1. Rada Nadzorcza.

W 2017 roku Rada Nadzorcza Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu pracowała do dnia 24 maja w następującym składzie osobowym:

- Pan Andrzej Kulon – Przewodniczący Rady Nadzorczej wyznaczony przez Ministra Środowiska,
- Pan Zbigniew Szcześniak – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej, przedstawiciel organizacji ekologicznej, zgłoszony przez organizacje ekologiczne działające i posiadające struktury organizacyjne na terenie województwa kujawsko-pomorskiego,
- Pan Leszek Rutkowski – Sekretarz Rady Nadzorczej, przedstawiciel samorządu gospodarczego wybrany spośród kandydatów zgłoszonych przez samorządy gospodarcze,
- Pani Elwira Jutrowska – członek Rady Nadzorczej, Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska,
- Pani Małgorzata Walter – członek Rady Nadzorczej, Dyrektor Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- Pan Karol Podgórski – członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Wojewódzkiej Komisji do Spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko,
- Pan Paweł Zgórzyński – członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej i Poszanowania Energii Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 7 kwietnia 2017 roku o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. poz. 898), w dniu 26 czerwca 2017 roku powołana została nowa Rada Nadzorcza

Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w następującym składzie:

- Pani Agnieszka Chilmon – Przewodnicząca Rady,
- Pan Paweł Zgórzyński – Wiceprzewodniczący Rady,
- Pan Adam Banaszak – Członek Rady wyznaczony przez Zarząd Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Pani Maria Dombrowicz – Członek Rady wyznaczony przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych,
- Pan Karol Podgórski – Członek Rady wyznaczony przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego.

Rada Nadzorcza Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w roku 2017 odbyła 12 posiedzeń i podjęła 271 uchwał, w tym między innymi w sprawach:

- zatwierdzenia rocznego Sprawozdania z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu za rok 2016 oraz rocznego Sprawozdania finansowego Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu za rok 2016 i jego przedłożenia Zarządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Ministrowi Środowiska,
- zatwierdzenia „Listy przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu na 2018 rok”,
- umorzenia pożyczek,
- zatwierdzenia wniosków Zarządu o udzielenie pomocy finansowej w formie pożyczek i dotacji, których wartość jednostkowa przekraczała 0,5% przychodów uzyskanych w roku 2016,
- zatwierdzenia korekty „Planu działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na rok 2017”,
- uchwalenia „Planu działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na rok 2018”,

- zatwierdzenia Programu usuwania azbestu z obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych przez nawałnicę w sierpniu 2017 roku na terenie województwa kujawsko-pomorskiego,
- zatwierdzenia programów priorytetowych: Ekopiec 2018, Słonecznik 2018-2019, ElektroMobilność 2018, ŚWIETLIK 2018-2019, EKOgmina 2018, EKODom 2018, Azbest 2018, edukacja ekologiczna 2018-2019, ochrona przyrody 2018, ochrona bioróżnorodności poprzez działania na rzecz zwiększenia populacji pszczół 2018,
- wyboru wykonawcy badania sprawozdania finansowego za rok 2017.

2. Zarząd.

W 2017 roku Zarząd Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu pracował do dnia 12 lipca w składzie:

Pani Emilia Wojtczak	- Prezes Zarządu,
Pani Ksenia Żółtowska – Gimińska	- Zastępca Prezesa Zarządu ds. przedsięwzięć finansowanych ze środków unijnych,
Pan Wojciech Kuliński	- Zastępca Prezesa Zarządu ds. umów i kontroli.

Na mocy uchwał Nr 28/1294/17 oraz Nr 28/1295/17 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 13 lipca 2017 r. w sprawie powołania Prezesa Zarządu i Zastępcy Prezesa Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, powołano następujących członków Zarządu:

Pan Ireneusz Stachowiak	- Prezes Zarządu,
Pan Dariusz Wrzos	- Zastępca Prezesa Zarządu.

W okresie sprawozdawczym Zarząd odbył 58 posiedzeń i podjął 2125 decyzji w formie uchwał, w tym między innymi w sprawach:

- wystąpienia z wnioskiem do Rady Nadzorczej o zatwierdzenie rocznego Sprawozdania z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska

i Gospodarki Wodnej w Toruniu za rok 2016 oraz rocznego Sprawozdania finansowego Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu za rok 2016,

- wystąpienia z wnioskiem do Rady Nadzorczej o zatwierdzenie „Listy przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu na 2018 rok”,
- wystąpienia z wnioskiem do Rady Nadzorczej o zatwierdzenie Programu usuwania azbestu z obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych przez nawałnicę w sierpniu 2017 roku na terenie województwa kujawsko-pomorskiego,
- wystąpienia z wnioskiem do Rady Nadzorczej o zatwierdzenie korekty „Planu działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na rok 2017”,
- wystąpienia z wnioskiem do Rady Nadzorczej o uchwalenie „Planu działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na rok 2018”,
- wystąpienia z wnioskiem do Rady Nadzorczej o zatwierdzenie programów priorytetowych: Ekopiec 2018, Słonecznik 2018-2019, ElektroMobilność 2018, ŚWIETLIK 2018-2019, EKOgmina 2018, EKOdom 2018, Azbest 2018, edukacja ekologiczna 2018-2019, ochrona przyrody 2018, ochrona bioróżnorodności poprzez działania na rzecz zwiększenia populacji pszczół 2018,
- przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Biura Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu,
- przyjęcia projektu „Listy zadań zakwalifikowanych do dofinansowania zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16.11.2010 r. w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na rok 2018”,
- przyjęcia Regulaminów programów priorytetowych Ekopiec 2018, Słonecznik 2018-2019, ElektroMobilność 2018, ŚWIETLIK 2018-2019,

EKOgmina 2018, EKODom 2018, Azbest 2018, edukacja ekologiczna 2018-2019, ochrona przyrody 2018, ochrona bioróżnorodności poprzez działania na rzecz zwiększenia populacji pszczół 2018,

- występowania z wnioskami do Rady Nadzorczej o umorzenie pożyczek,
- występowania z wnioskami do Rady Nadzorczej o zatwierdzenie wniosków Zarządu o udzielenie pomocy finansowej w formie pożyczek i dotacji, których wartość jednostkowa przekraczała 0,5% przychodów uzyskanych w roku 2016,
- zatwierdzenia listy przedsięwzięć do dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Toruniu związanych z realizacją programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest przy udziale środków NFOŚiGW,
- udzielania pomocy finansowej na realizację zadań przez państwowe jednostki budżetowe,
- zmian w zawartych umowach o udzielenie pomocy finansowej,
- zmian w promesach,
- organizacyjnych.

III. Realizacja planu finansowego.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w roku 2017 gospodarował środkami finansowymi zgodnie z wymogami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2010 roku w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Dz. U. z 2010 r. Nr 226 poz. 1479). Dokumentacja ksiąg rachunkowych prowadzona była w oparciu o przepisy ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2342 ze zm.) oraz zgodnie z ustawą o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 roku (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2077, ze zm.).

Podstawę realizacji pomocy finansowej w 2017 roku stanowił *Plan finansowy* będący integralną częścią *Planu działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na rok 2017*, który został uchwalony przez Radę Nadzorczą uchwałą nr 161/16 z dnia 30.11.2016 roku wraz z korektami Planu finansowego Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na 2017 rok, zatwierdzonymi uchwałami nr 72/17 z dnia 16.05.2017 roku i 198/17 z dnia 24.11.2017 roku.

1. Wpływy.

Plan finansowy na 2017 rok zakładał, że środki dyspozycyjne wynosić będą 165 342 tys. zł, z tego:

- wpływy statutowe – 38 605 tys. zł, tj. 23,3% ogółu środków,
- wpływy pozostałe – 76 200 tys. zł, tj. 46,1% ogółu środków,
- środki pieniężne
na początek roku – 50 537 tys. zł, tj. 30,6% ogółu środków.

Środki dyspozycyjne w 2017 roku wyniosły 168 081 tys. zł. Składające się na nie wpływy statutowe w kwocie 38 943 tys. zł stanowiły 23,2% środków dyspozycyjnych ogółem. Wpływy pozostałe w kwocie 78 601 tys. zł

i stan środków finansowych na początek roku w kwocie 50 537 tys. zł – stanowiły odpowiednio 46,7% i 30,1% środków dyspozycyjnych ogółem.

Strukturę i wielkość środków dyspozycyjnych Wojewódzkiego Funduszu w 2017 roku przedstawia poniższa tabela:

Tab. 2

Lp.	Treść	2017 rok				
		Plan (w tys. zł)	Struktura (w %)	Wykonanie (w tys. zł)	Struktura (w %)	Wykonanie (w %) (5:3)
1	2	3	4	5	6	7
I	Ogółem (II+III+IV)	165 342	100,0	168 081	100,0	101,7
II	Środki pieniężne na początek roku	50 537	30,6	50 537	30,1	100,0
III	Wpływy statutowe ogółem:	38 605	23,3	38 943	23,2	100,9
1	wpływy z tytułu opłat	36 175	21,9	36 375	21,7	100,6
2	wpływy z tytułu kar	30	0,0	43	0,0	143,3
3	inne wpływy	2 400	1,4	2 525	1,5	105,2
IV	Wpływy pozostałe ogółem:	76 200	46,1	78 601	46,7	103,2
1	odsetki od pożyczek	9 200	5,6	9 150	5,4	99,5
2	odsetki à vista, od lokat	800	0,5	1 011	0,6	126,4
3	zwrot rat kapitałowych	65 000	39,3	67 393	40,1	103,7
4	Inne	1 200	0,7	1 047	0,6	87,3

W pozycji III.3 wykazane są głównie wpływy z tytułu nadwyżek dochodów budżetów gmin i powiatów pochodzących z opłat i kar środowiskowych. Natomiast na inne wpływy, wykazane w pozycji IV.4 składają się głównie wpływy z tytułu refundacji wydatków poniesionych na realizację zadań w ramach projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, tj.:

– „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”.

- „Wsparcie rozwoju Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2016-2018”.

2. *Wydatki.*

Plan finansowy na 2017 rok zakładał wydatki Wojewódzkiego Funduszu na poziomie 108 218 tys. zł, w tym:

- pomoc finansowa ogółem - 97 900 tys. zł,
  - wydatki związane z działalnością Funduszu - 10 318 tys. zł,
- (z czego 10 118 tys. zł stanowiły wydatki bieżące, a 200 tys. zł zaplanowano na wydatki związane z zakupem środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych).

Wielkość i strukturę wydatków Wojewódzkiego Funduszu w 2017 roku przedstawia poniższa tabela:

Tab. 3

Lp.	Rodzaj wydatków	Plan (w tys. zł)	Struktura (w %)	Wykonanie (w tys. zł)	Struktura (w %)	Wykonanie (w %) (5:3)
1	2	3	4	5	6	7
I	Ogółem (II+III)	108 218	100,0	108 149	100,0	99,9
II	Pomoc finansowa ogółem:	97 900	90,5	98 960	91,5	101,1
1	udzielone dotacje i przekazanie środków	26 850	24,8	24 280	22,4	90,4
2	udzielone pożyczki	70 000	64,7	73 734	68,2	105,3
4	dopłaty do kredytów bankowych	950	0,9	853	0,8	89,8
5	zwrot gminom utraconych dochodów	100	0,1	93	0,1	93,0
III	Wydatki związane z działalnością Funduszu:	10 318	9,5	9 189	8,5	89,1
1	wydatki bieżące	10 118	9,3	9 121	8,4	90,1
2	wydatki inwestycyjne	200	0,2	68	0,1	34,0

Wydatki Wojewódzkiego Funduszu ogółem w 2017 roku wyniosły 108 149 tys. zł. Ich główną pozycją była pomoc finansowa przeznaczona na ochronę środowiska, która ukształtowała się na poziomie 98 960 tys. zł. W strukturze stanowiła ona 91,5% ogólnej kwoty wydatków i była realizowana w formie pożyczek, dotacji, przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa, dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów bankowych oraz zwrotu

gminom utraconych dochodów z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości, będących własnością Skarbu Państwa, gruntów pokrytych wodami jezior o ciągłym dopływie lub odpływie wód powierzchniowych oraz gruntów zajętych pod sztuczne zbiorniki wodne. Zrealizowana w 2017 roku pomoc finansowa stanowiła 101,1% wielkości planowanej. W kwocie wydatków ogółem w roku 2017 pożyczki stanowiły 68,2%, dotacje i przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa 22,4%, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych 0,8%, zwrot gminom utraconych dochodów 0,1%. Wydatki związane z działalnością Biura Wojewódzkiego Funduszu stanowiły 8,5% wydatków ogółem i były niższe od planowanych o 10,9%.

3. Wynik finansowy.

Plan finansowy na rok 2017 przewidywał dodatni wynik finansowy na poziomie 3 387 tys. zł.

Strukturę i wykonanie rachunku zysków i strat przedstawia-poniższa tabela:

Tab. 4 Rachunek zysków i strat za 2017 rok

Lp.	Wyszczególnienie	Plan (w tys. zł)	Struktura (w %)	Wykonanie (w tys. zł)	Struktura (w %)	Wykonanie (w %)
1	2	3	4	5	6	7
I	Przychody statutowe	38 605	100,0	38 943	100,0	100,9
1	wpływy z opłat	36 175	93,7	36 375	93,4	100,6
2	wpływy z kar	30	0,1	43	0,1	143,3
3	inne (nadw.fund. gminnych i pow.)	2 400	6,2	2 525	6,5	105,2
II	Wydatki statutowe	35 900	100,0	32 861	100,0	91,5
1	wypłaty dotacji i przekazanie środków	26 850	74,8	24 280	73,9	90,4
2	dopłaty do odsetek	950	2,6	853	2,6	89,8
4	umorzenia pożyczek	8 000	22,3	7 635	23,2	95,4
5	zwrot gminom utraconych dochodów	100	0,3	93	0,3	93,0
6	Nagrody	0	0,0	0	0,0	0,0
A	Wynik z działalności statutowej	2 705	x	6 082	x	224,8
III	Przychody operacyjne i finansowe	11 200	100,0	11 208	100,0	100,1
1	odsetki od udzielonych pożyczek	9 200	82,1	9 150	81,6	99,5

2	odsetki od lokat i rach. a' Vista	800	7,2	1 011	9,0	126,4
3	otrzymane dywidendy	0	0,0	0	0,0	0,0
4	pozostałe przychody oper. i finansowe	1 200	10,7	1 047	9,4	87,3
IV	Koszty działalności operacyjnej i finansowej	10 518	100,0	9 646	100,0	91,7
1	w tym: wynagrodzenia z narzutami	8 400	79,9	7 587	78,7	90,3
B	Wynik z działalności	682	x	1 562	x	229,0
V	Wynik finansowy (A+B)	3 387	x	7 644	x	225,7

Działalność statutowa w 2017 roku przyniosła dodatni wynik w wysokości 6 082 tys. zł, natomiast zysk z działalności operacyjnej ukształtował się na poziomie 1 562 tys. zł, co w sumie dało dodatni wynik finansowy za rok 2017 w kwocie 7 644 tys. zł.

Wyższy od planowanego dodatni wynik finansowy został osiągnięty w rezultacie poniesienia niższych od planowanych kosztów statutowych oraz kosztów działalności operacyjnej i finansowej.

Koszty działalności operacyjnej i finansowej Biura Wojewódzkiego Funduszu wyniosły 9 646 tys. zł i były o 8,3% niższe od planowanych.

4. Bilans

Bilans Wojewódzkiego Funduszu za 2017 rok przedstawia poniższa tabela:

Tab. 5 Bilans na dzień 31.12.2017 r.

Lp.	Treść	Stan na 31.12.2016 (w tys. zł)	Wskaźnik struktury (w %)	Stan na 31.12.2017 (w tys. zł)	Wskaźnik struktury (w %)	Dynamika (w %)
1	2	3	4	5	6	7
	AKTYWA OGÓLEM	391 824	100,0	397 213	100,0	
I	Aktywa trwałe	269 828	68,9	263 650	66,4	97,7
1	Wartości niematerialne i prawne	18	0,0	37	0,0	205,6
2	Rzeczowe aktywa trwałe	11 995	3,1	11 633	2,9	97,0
3	Należności długoterminowe	257 297	65,7	251 577	63,4	97,8
4	Inwestycje długoterminowe	518	0,1	403	0,1	77,8
5	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	0	0,0	0	0,0	0,0
II	Aktywa obrotowe	121 996	31,1	133 563	33,6	109,5

1	Należności krótkoterminowe	71 459	18,2	75 287	19,0	105,4
2	Inwestycje krótkoterminowe	50 537	12,9	58 276	14,6	115,3
3	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	0	0,0	0	0,0	0,0
PASYWA OGÓLEM						
	PASYWA OGÓLEM	391 824	100,0	397 213	100,0	101,4
I	Fundusze własne	366 641	93,6	374 285	94,2	102,1
1	Fundusz statutowy	324 945	82,9	324 945	81,8	100,0
2	Fundusz z aktualizacji wyceny	3	0,0	3	0,0	100,0
3	Fundusz rezerwowy	30 855	7,9	41 693	10,5	135,1
4	Wynik finansowy	10 838	2,8	7 644	1,9	70,5
II	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	25 183	6,4	22 928	5,8	91,0
1	Zobowiązania	25 183	6,4	22 928	5,8	91,0
2	Rozliczenia międzyokresowe	0	0,0	0	0,0	0,0

Wartość majątku Wojewódzkiego Funduszu na koniec 2017 roku wyniosła 397 213 tys. zł, z tego aktywa trwałe stanowiły 66,4%, a aktywa obrotowe 33,6% ogólnej wartości aktywów. Główną pozycję w pasywach stanowiły fundusze własne w wysokości 374 285 tys. zł, w tym fundusz statutowy, który wynosił 324 945 tys. zł, tj. 81,8% ogólnej wartości pasywów. Na koniec 2017 roku nastąpił wzrost funduszy własnych o kwotę 7 644 tys. zł w stosunku do roku ubiegłego.

Bilans Wojewódzkiego Funduszu za 2017 rok został zbadany przez biegłego rewidenta i przyjęty bez zastrzeżeń.

Szczegółową realizację Planu finansowego Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu przedstawia załącznik nr 1.

IV. Pomoc finansowa Wojewódzkiego Funduszu na zadania proekologiczne.

1. Realizacja pomocy finansowej w formie pożyczek, dotacji i przekazania środków finansowych.

Wojewódzki Fundusz, realizując zadania ustawowe w zakresie dofinansowywania przedsięwzięć dotyczących ochrony środowiska, w 2017 roku przyjął 1428 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę 222 899 tys. zł, z tego:

- 802 wniosków o udzielenie dotacji i przekazanie środków na łączną kwotę 56 715 tys. zł,
- 626 wniosków o udzielenie pożyczek na łączną kwotę 166 184 tys. zł.

Strukturę zgłoszonego zapotrzebowania na środki finansowe w 2017 roku przedstawiają niżej zamieszczona tabela i wykres:

Tab. 6

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość			Kwota (w tys. zł)			Struktura wniosków (w %)
		zgłoszonych wniosków						
		dotacje / przekazanie środków	pożyczki	ogółem	dotacje / przekazanie środków	pożyczki	ogółem	
1	Ochrona powietrza	6	503	509	1 248	72 796	74 045	33,2
2	Ochrona wód	2	52	54	2 164	48 593	50 757	22,8
3	Gospodarka wodna	9	36	45	3 712	26 414	30 126	13,5
4	Edukacja ekologiczna	244	2	246	21 021	210	21 231	9,5
5	Ochrona przyrody	191	3	194	14 507	5 889	20 396	9,2
6	Ochrona powierzchni ziemi	166	13	179	7 818	6 542	14 360	6,4
7	Poważne awarie	5	17	22	2 327	5 740	8 067	3,6
8	Monitoring	11	0	11	3 194	-	3 194	1,4
9	Konkursy – edukacja ekologiczna	161	0	161	406	-	406	0,2
10	Pozostałe	7	0	7	319	-	319	0,1
11	Ochrona przed hałasem	0	0	0	-	-	-	0,0
RAZEM		802	626	1428	56 715	166 184	222 899	100,0

W ujęciu wartościowym najwięcej wniosków dotyczyło dofinansowania zadań związanych z ochroną powietrza. W tej dziedzinie wnioskowano o dofinansowanie w wysokości 74 045 tys. zł, tj. 33,2% ogólnej kwoty złożonych wniosków. W dalszej kolejności znalazły się wnioski o dofinansowanie przedsięwzięć na ochronę wód – 50 757 tys. zł, tj. 22,8%, na przedsięwzięcia z zakresu gospodarki wodnej – 30 126 tys. zł, tj. 13,5%, edukację ekologiczną – 21 231 tys. zł, tj. 9,5% (dodatkowo w ramach edukacji ekologicznej wpłynęły wnioski o dofinansowanie nagród w konkursach ekologicznych w łącznej wysokości 406 tys. zł, tj. 0,2%), ochronę przyrody – 20 396 tys. zł, tj. 9,2%, ochronę powierzchni ziemi – 14 360 tys. zł, tj. 6,4%, poważne awarie – 8 067 tys. zł, tj. 3,6%. Udział pozostałych dziedzin w strukturze złożonych wniosków stanowił łącznie 1,8% (Tab. 6).

Wnioski zgodne z *Kryteriami wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu* i obowiązującymi *Zasadami udzielania pomocy finansowej ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki*

Wodnej w Toruniu, mające istotne znaczenie dla środowiska naturalnego w regionie, zostały ujęte na *Liście zadań do dofinansowania na rok 2017*.

Dofinansowanie udzielane było na podstawie umów cywilnoprawnych. W 2017 roku zawarto 1078 umów z wypłatami planowanymi w roku 2017 i latach następnych na łączną kwotę 133 599 tys. zł, z tego:

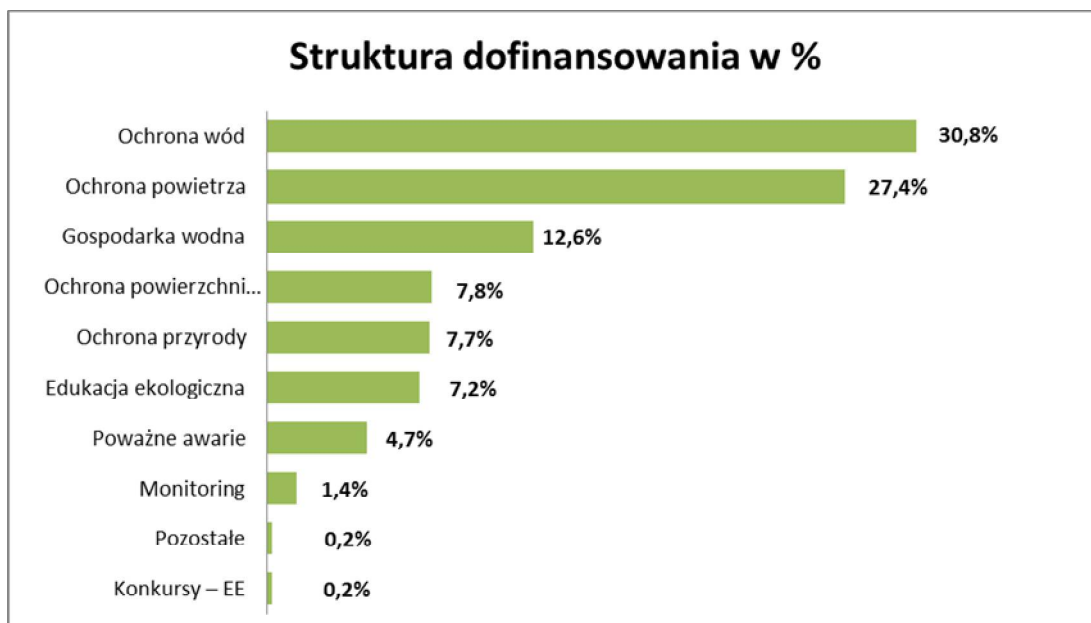
- 646 umów dotacji i przekazania środków finansowych na kwotę 33 514 tys. zł, tj. 25,1% łącznej kwoty zawartych umów,
- 432 umów pożyczek na kwotę 100 085 tys. zł, tj. 74,9% łącznej kwoty zawartych umów.

Wykaz umów stanowi Załącznik nr 2.

Strukturę dofinansowania udzielonego na podstawie zawartych w 2017 roku umów przedstawiają poniższa tabela i wykres:

Tab. 7

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość			Kwota (w tys. zł)			Struktura (w %)
		zawartych umów						
		dotacje / przekazanie środków	pożyczki	ogółem	dotacje / przekazanie środków	pożyczki	ogółem	
1	Ochrona wód	2	42	44	2 160	38 924	41 084	30,8
2	Ochrona powietrza	6	338	344	1 184	35 402	36 586	27,4
3	Gospodarka wodna	5	26	31	1 459	15 376	16 835	12,6
4	Ochrona powierzchni ziemi	151	11	162	4 770	5 756	10 526	7,8
5	Ochrona przyrody	150	2	152	9 684	597	10 281	7,7
6	Edukacja ekologiczna	158	1	159	9 535	58	9 593	7,2
7	Poważne awarie	5	12	17	2 327	3 972	6 299	4,7
8	Monitoring	5	0	5	1 880	-	1 880	1,4
9	Pozostałe	4	0	4	291	-	291	0,2
10	Konkursy – edukacja ekologiczna	160	0	160	224	-	224	0,2
11	Ochrona przed hałasem	0	0	0	-	-	-	0,0
RAZEM		646	432	1078	33 514	100 085	133 599	100,0

Największa liczba zawartych umów w 2017 roku dotyczyła dofinansowania zadań z zakresu ochrony powietrza – 344. Na zadania w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi zawarto 162 umowy, edukacji ekologicznej – 159 umów (dodatkowo 160 umów na dofinansowanie nagród w konkursach ekologicznych), ochrony przyrody – 152 umowy, ochrony wód - 44 umowy, gospodarki wodnej – 31 umów.

Największy udział finansowy w 2017 roku miały umowy, w ramach których dofinansowywano zadania mające na celu ochronę wód i ochrony powietrza – odpowiednio 30,8% i 27,4%.

Reasumując, zgłoszone w formie wniosków zapotrzebowanie na środki finansowe w kwocie 222 899 tys. zł zostało zrealizowane w formie zawartych umów o udzielenie pomocy finansowej w wysokości 133 599 tys. zł, co stanowi 59,9% zgłoszonych potrzeb. Wielkość dofinansowania w formie dotacji wynosiła 59,1% zgłoszonych potrzeb. Wynikało to głównie z braku możliwości finansowych Wojewódzkiego Funduszu, natomiast zmniejszenie kwoty pożyczek w odniesieniu do wnioskowanych spowodowane zostało uzyskaniem przez beneficjentów w przetargach niższych cen realizacji przedsięwzięć niż ustalone w kosztorysach inwestorskich lub oszacowaniach, rezygnacją i przesunięciami dofinansowania na rok następny. Większość wniosków o udzielenie pożyczek

spełniających wymogi formalne i merytoryczne została rozpatrzona pozytywnie. Jedynym powodem negatywnego rozpatrzenia wniosków była niezadawalająca sytuacja finansowa wnioskodawców.

Strukturę złożonych w 2017 roku wniosków o pożyczki i zawartych umów pożyczek w ujęciu dziedzinowym obrazuje poniższa tabela:

Tab. 8

Lp.	Dziedzina	Wartość złożonych wniosków (tys. zł)	Wartość zawartych umów (tys. zł)	Struktura wniosków (w %)	Struktura umów (w %)
1	Ochrona wód	48 593	38 924	29,2	38,9
2	Ochrona powietrza	72 796	35 402	43,8	35,3
3	Gospodarka wodna	26 414	15 376	15,9	15,4
4	Ochrona powierzchni ziemi	6 542	5 756	3,9	5,7
5	Poważne awarie	5 740	3 972	3,5	4,0
6	Ochrona przyrody	5 889	597	3,5	0,6
7	Monitoring	-	-	0,0	0,0
8	Edukacja ekologiczna	210	58	0,1	0,1
RAZEM		166 184	100 085	100	100

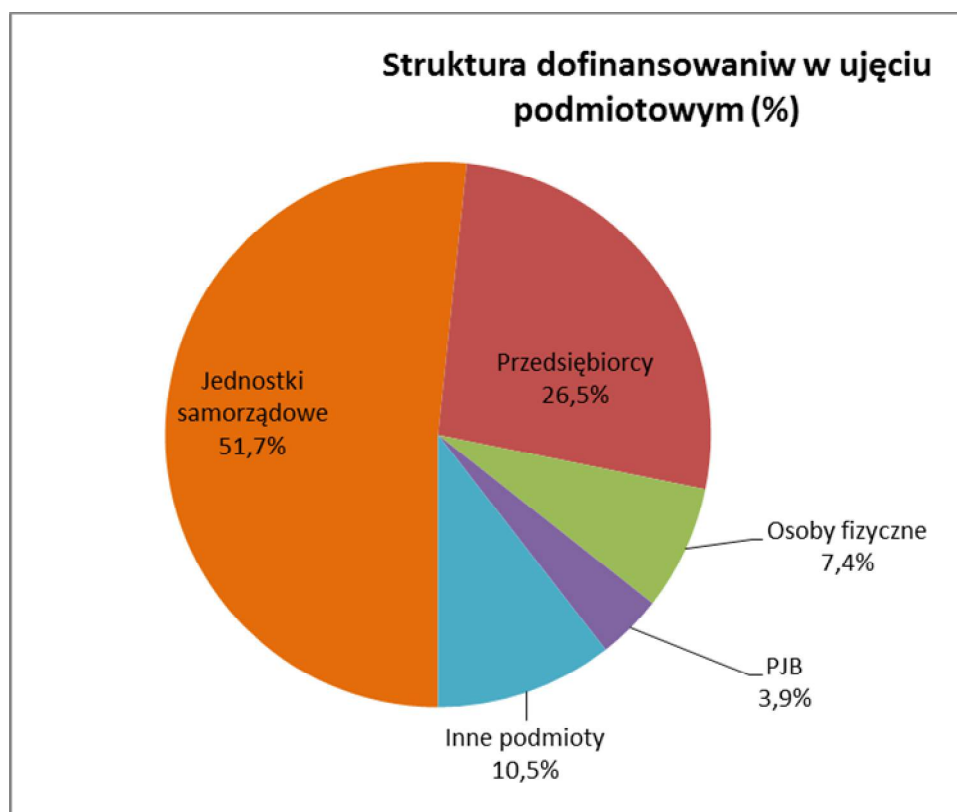
Natomiast strukturę złożonych w 2017 roku wniosków o dotacje i przekazanie środków finansowych oraz zawartych umów dotacyjnych w ujęciu dziedzinowym przedstawia niżej zamieszczona tabela:

Tab. 9

Lp.	Dziedzina	Wartość złożonych wniosków (tys. zł)	Wartość zawartych umów (tys. zł)	Struktura wniosków (w %)	Struktura umów (w %)
1	Ochrona przyrody	14 507	9 684	25,6	28,9
2	Edukacja ekologiczna	21 021	9 535	37,1	28,5
3	Ochrona powierzchni ziemi	7 818	4 770	13,8	14,2
4	Poważne awarie	2 327	2 327	4,1	6,9
5	Ochrona wód	2 164	2 160	3,8	6,4
6	Monitoring	3 194	1 880	5,6	5,6
7	Gospodarka wodna	3 712	1 459	6,5	4,4
8	Ochrona powietrza	1 248	1 184	2,2	3,5
9	Pozostałe	319	291	0,6	0,9
10	Konkursy – edukacja ekologiczna	406	224	0,7	0,7
11	Ochrona przed hałasem	-	-	0,0	0,0
RAZEM		56 715	33 514	100,0	100,0

W ujęciu podmiotowym pomoc finansowa Wojewódzkiego Funduszu przedstawiała się następująco:

- dofinansowanie jednostek samorządowych - 69 049 tys. zł, tj. 51,7%,
- dofinansowanie przedsiębiorców - 35 416 tys. zł, tj. 26,5%,
- dofinansowanie osób fizycznych - 9 901 tys. zł, tj. 7,4%,
- dofinansowanie państwowych jednostek budżetowych - 5 162 tys. zł, tj. 3,9%,
- dofinansowanie innych jednostek, tj. fundacji, stowarzyszeń, związków wyznaniowych, spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych i in. - 14 071 tys. zł, tj. 10,5%.

Dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez przedsiębiorców było dodatkowo analizowane z punktu widzenia dopuszczalności udzielenia pomocy publicznej.

Strukturę udzielonej w 2017 roku pomocy finansowej dla poszczególnych rodzajów podmiotów z podziałem na dziedziny obrazuje tabela 10:

Tab. 10

Lp.	GRUPY CELOWE	Jednostki samorządowe (w tys. zł)	Struktura wg dziedzin (w %)	Przedsiębiorcy (w tys. zł)	Struktura wg dziedzin (w %)	Osoby fizyczne (w tys. zł)	Struktura wg dziedzin (w %)	PJB (w tys. zł)	Struktura wg dziedzin (w %)	Inne (w tys. zł)	Struktura wg dziedzin (w %)	Ogółem (w tys. zł)	Struktura wg dziedzin (w %)
1	Edukacja ekologiczna	5 549	8,0	1 206	3,4	0	0,0	715	13,9	2 347	16,7	9 817	7,3
2	Gospodarka wodna	8 862	12,8	7 204	20,3	0	0,0	108	2,1	661	4,7	16 836	12,6
3	Monitoring	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1 622	31,4	258	1,8	1 880	1,4
4	Ochrona powietrza	6 421	9,3	10 744	30,3	9 901	100,0	738	14,3	8 782	62,4	36 585	27,4
5	Ochrona przyrody	8 731	12,6	35	0,1	0	0,0	879	17,0	636	4,5	10 281	7,7
6	Ochrona przed hałasem	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
7	Ochrona wód	29 360	42,5	11 564	32,7	0	0,0	0	0,0	160	1,1	41 084	30,8
8	Ochrona powierzchni ziemi	5 863	8,5	4 663	13,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	10 526	7,9
9	Poważne awarie	3 972	5,8	0	0,0	0	0,0	1 100	21,3	1 227	8,7	6 299	4,7
10	Pozostałe	291	0,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	291	0,2
	Ogółem	69 049	100,0	35 416	100,0	9 901	100,0	5 162	100,0	14 071	100,0	133 599	100,0
	Struktura wg podmiotów (w %)	51,7	x	26,5	x	7,4	x	3,9	x	10,5	x	100,0	x

2. Umorzenia.

Pożyczki udzielane przez Wojewódzki Fundusz, na wniosek pożyczkobiorcy, mogą być częściowo umorzone. Umorzenie jest możliwe po spełnieniu warunków określonych w § 13 ust. 5 Zasad udzielania pomocy finansowej ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu. Podstawowe znaczenie ma osiągnięcie planowanego efektu rzeczowego i ekologicznego w terminach wskazanych w umowie pożyczki.

Decyzje o umorzeniu podejmowane są przez Radę Nadzorczą na podstawie, zaopiniowanych przez Zarząd Wojewódzkiego Funduszu, wniosków składanych przez pożyczkobiorców. Pożyczki umarzono zgodnie z przyjętym przez Radę Nadzorczą planem finansowym na 2017 rok, maksymalny poziom umorzenia pożyczek w 2017 roku wyniósł **30%** dla zadań zgodnych z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami na dofinansowanie, których zawarto umowy w latach 2012-14 oraz **25%** dla pozostałych zadań.

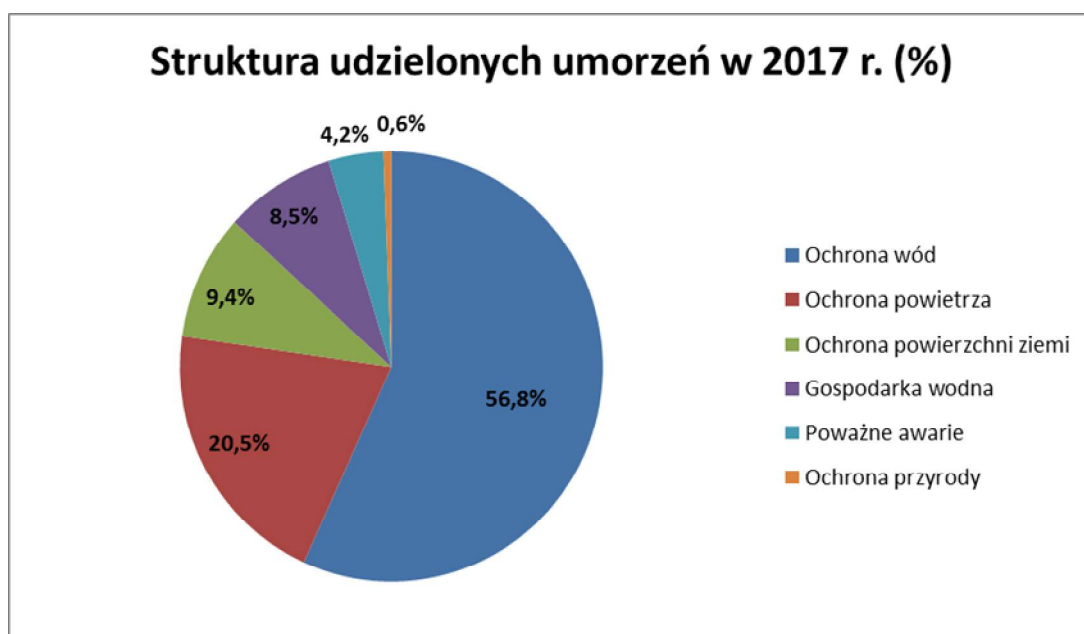
W 2017 roku wpłynęło 96 wniosków o umorzenie pożyczek, z czego 94 wnioski rozpatrzono pozytywnie. Łączna wartość umorzeń wyniosła 7 635 tys. zł. Średnia wysokość umorzenia wynosiła 24,5%. Wykaz pożyczek umorzonych w 2017 roku stanowi Załącznik nr 4.

Wysokość umorzeń była niższa od planowanej o 365 tys. zł. Różnica ta spowodowana jest ograniczeniami wynikającymi z przepisów o dopuszczalności pomocy publicznej, spłatami pożyczek powyżej kwoty umożliwiającej ubieganie się o umorzenie oraz brakiem możliwości precyzyjnego zaplanowania kwoty umorzenia.

Wysokość i strukturę udzielonych umorzeń w ujęciu dziedzinowym przedstawiają poniższa tabela i wykres:

Tab. 11

Lp.	Dziedzina	Liczba umów	Wartość umów (w tys. zł)	Umorzona kwota (w tys. zł)	Procent (%) umorzenia pożyczek	Struktura umorzeń w ujęciu wart. (w %)
		objętych umorzeniem				
1	Ochrona wód	37	26 542	4 334	22,5	56,8
2	Ochrona powietrza	26	6 973	1 564	23,9	20,5
3	Ochrona powierzchni ziemi	10	3 166	719	25,6	9,4
4	Gospodarka wodna	16	2 589	646	24,8	8,5
5	Poważne awarie	4	1 287	322	25	4,2
6	Ochrona przyrody	1	202	50	25	0,6
Ogółem:		94	40 759	7 635	Średnio - 24,5	100

W ujęciu dziedzinowym w okresie sprawozdawczym najwięcej umorzono pożyczek udzielonych na zadania z zakresu ochrony wód. Ich udział w strukturze umorzeń wyniósł 56,8%.

Dla przedsiębiorców umorzenie pożyczki stanowiło pomoc publiczną w rozumieniu przepisów o pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom.

3. Realizacja pomocy finansowej w formie dopłat do oprocentowania kredytów preferencyjnych udzielanych przez banki.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w 2017 roku dofinansowywał w formie dopłat do oprocentowania kredytów preferencyjnych inwestycje proekologiczne realizowane przez osoby fizyczne oraz przedsiębiorców. Pomocy udzielano na podstawie umów podpisanych między Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska a Bankiem Ochrony Środowiska SA i Kujawsko-Dobrzyńskim Bankiem Spółdzielczym. Pomoc udzielona była na przedsięwzięcia realizowane w ramach 11 linii kredytowych, obejmujących następujące inwestycje:

- energooszczędne – w zakresie ogrzewania i ciepłej wody,
- energooszczędne – w zakresie docieplania budynków,
- dotyczące budowy płyt obornikowych oraz zbiorników na gnojówkę i gnojownicę,
- dotyczące zagospodarowania odpadów,
- dotyczące budowy małych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji sanitarnej,
- dotyczące uprawy roślin wykorzystywanych do produkcji biomasy oraz związane z produkcją biomasy,
- związane z konserwacją zabytkowych parków w zespołach pałacowo-parkowych i dworsko-parkowych,
- w zakresie odnawialnych źródeł energii,
- dotyczące usuwania wyrobów zawierających azbest,
- dotyczące poważnych awarii i nadzwyczajnych zagrożeń środowiska oraz zmniejszające uciążliwość transportu,
- energooszczędne oświetlenie.

Oddziały BOŚ SA i Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego zawarły w 2017 roku 150 umów udzielając kredytów na kwotę 9 232 tys. zł.

Ilość oraz wartość kredytów preferencyjnych udzielonych przez banki w roku 2017 przedstawia poniższa tabela:

Tab. 12

Lp.	Nazwa oddziału banku	Liczba podpisanych umów	Wartość udzielonych kredytów (tys. zł)
1	BOŚ SA	125	7 991
2	Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy	25	1 241
	Razem	150	9 232

Dofinansowanie w 2017 r. w formie dopłat do oprocentowania umów kredytów wyniosło 853 tys. zł.

Uruchomione w 2017 roku kredyty przyniosły wymierne efekty ekologiczne.

V. Efekty ekologiczne uzyskane w 2017 roku w wyniku realizacji przedsięwzięć dofinansowanych przez Wojewódzki Fundusz.

Przedstawione poniżej efekty osiągnięte w poszczególnych dziedzinach, określone zostały na podstawie kart i opisów efektów ekologicznych uzyskanych po zakończeniu zadania. Kwotowe ujęcie obrazuje tabela nr 1.

Wykazane w sprawozdaniu efekty ekologiczne w kilkunastu przypadkach określono na podstawie planowanych kart efektów ekologicznych, z uwagi na fakt, iż część pożyczkobiorców nie wywiązała się do czasu sporządzenia Sprawozdania z obowiązku dostarczenia kart efektów ekologicznych po zakończeniu przedsięwzięcia.

1. Ochrona wód.

Na zadania z tej dziedziny w roku 2017 wydatkowano łącznie 32 042 tys. zł, co stanowiło 32,7% ogólnej kwoty przeznaczonej na ochronę środowiska. Priorytetowo traktowano przedsięwzięcia ujęte w *Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych*. Realizacja tego programu jest wymogiem wynikającym z traktatu akcesyjnego w zakresie skanalizowania aglomeracji o ponad 2000 RLM oraz budowy oczyszczalni ścieków dla tych obszarów.

Istotną grupą zadań, o dofinansowanie, których ubiegały się gminy, były kanalizacje sanitarne w miejscowościach niebędących aglomeracjami. Spowodowane to było niewielkim stopniem skanalizowania tych terenów w odniesieniu do obszarów zurbanizowanych. Budowa kanalizacji powoduje wzrost dociążenia istniejących oczyszczalni ścieków, co ma pozytywny wpływ na poprawę parametrów ścieków oczyszczonych oraz zmniejszenie kosztu jednostkowego ich oczyszczania.

Wojewódzki Fundusz dofinansowywał także przedsięwzięcia polegające na budowie przyzagrodowych oczyszczalni ścieków. Realizowane one były na terenach o rozproszonej zabudowie, gdzie budowa kanalizacji zbiorczej jest ekonomicznie nieuzasadniona. Ważną grupą zadań były modernizacje istniejących sieci kanalizacyjnych w wyniku których zapewniona została ich szczelność oraz odpowiednia przepustowość hydrauliczna.

Jednym z istotniejszych przedsięwzięć w tej dziedzinie było zadanie realizowane przez Przedsiębiorstwo Usługowo Handlowe "Kamionka" Sp. z o.o. polegające na budowie kolektora sanitarnego tłoczego odprowadzającego ścieki z terenu gminy Gostycyn do systemu kanalizacji Miasta i Gminy Tuchola, w wyniku którego ścieki z Gminy Gostycyn przesłane zostały do oczyszczalni miejskiej w Tucholi. Do oczyszczalni tej dopływają również ścieki z kilku sąsiednich gmin. Podobna idea przyświeca Toruńskim Wodociągom Sp. z o.o., które przejmują gospodarkę wodno-ściekową na terenie gminy Obrowo i Zławieś Wielka. W ramach tej inwestycji dofinansowano zadanie pn.: „Zasilanie w wodę i odprowadzanie ścieków sanitarnych z terenu Gminy Zławieś Wielka” - zadanie I "Budowa kolektora kanalizacji sanitarnej oraz magistrali wodociągowej z Górska do Przysieka". Opisane wyżej przedsięwzięcia są korzystne z punktu widzenia ochrony środowiska, gdyż oczyszczalnie o wyższej przepustowości, zgodnie z obowiązującymi przepisami, zapewniają wyższy stopień oczyszczania ścieków a tym samym odprowadzanie niższego ładunku zanieczyszczeń do odbiornika. Mniejsze są także koszty jednostkowe oczyszczania ścieków oraz stwarzane są możliwości racjonalnego rozwiązania gospodarki osadowej.

Wojewódzki Fundusz dofinansował także przedsięwzięcie realizowane przez Ubojnię Drobiu Elczar Sp.j., polegające na budowie zakładowej biologicznej oczyszczalni ścieków o przepustowości $Q_{d\acute{s}r} = 219 \text{ m}^3/\text{dobę}$, zapewniającej oczyszczenie ścieków produkcyjnych o dużym stężeniu zanieczyszczeń.

W zakresie przedsięwzięć dotyczących ochrony wód w 2017 roku zrealizowano m.in.:

- 23 zadania obejmujące budowę, przebudowę, rozbudowę sieci kanalizacyjnej i deszczowej,
- 2 zadania polegające na budowie oczyszczalni ścieków,
- 1 zadanie polegające na modernizacji technologii oczyszczalni i przepompowni ścieków,
- 8 zadań polegających na budowie przydomowych oczyszczalni ścieków,
- 4 zadania obejmujące zakup sprzętu do utrzymania i konserwacji sieci wodno-kanalizacyjnej i urządzeń melioracyjnych,
- 2 zadania dotyczące likwidacji/stabilizacji osuwisk w obrębie skarpy rzecznej.

W wyniku realizacji przedsięwzięć zakończonych w roku 2017 uzyskano następujące efekty ekologiczne:

- wybudowano:
  - ✓ 4870,50 m sieci kanalizacji grawitacyjnej,
  - ✓ 771,80 m przyłączy do kanalizacji sanitarnej,
  - ✓ 21 008,96 m sieci kanalizacji tłocznej,
  - ✓ 3 801,70 m sieci kanalizacji deszczowej,
- zbudowano 6 szt. przepompowni przyzagrodowych,
- zbudowano 358 szt. oczyszczalni przyzagrodowych o przepustowości 205,88 m³ ścieków/dobę,
- zbudowano 6 szt. przepompowni sieciowych ścieków,
- zmniejszono ładunek zanieczyszczeń odprowadzanych do odbiornika w zakresie:
  - ✓ ChZT o 440,13 kg O₂/dobę,
  - ✓ BZT₅ o 331,48 kg O₂/dobę,
  - ✓ zawiesiny ogólnej o 202,05 kg/dobę,
- osiągnięto następujące efekty ekologiczne w zakresie Równoważnej Liczby Mieszkańców:

- ✓ liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków – 9 846 RLM,
- ✓ przepustowość obiektów poddanych modernizacji – 6 468 RLM,
- ✓ przepustowość budowanych obiektów – 10 343 RLM.

2. Gospodarka wodna.

Na zadania z tej dziedziny w 2017 roku wydatkowano łącznie 8 270 tys. zł, co stanowiło 8,4% ogólnej kwoty przeznaczonej na ochronę środowiska. Dofinansowaniem objęto modernizacje istniejących stacji uzdatniania wody, mające na celu zwiększenie ich wydajności oraz zapewnienie niezawodności dostawy wody między innymi poprzez modernizację układu technologicznego z jednostopniowego na dwustopniowy ze zbiornikami retencyjnymi wody uzdatnionej. Wymieniano także urządzenia technologiczne, w tym instalacje do uzdatniania wody surowej, w celu zapewnienia odpowiednich parametrów wody przeznaczonej do picia i na potrzeby gospodarcze. Konieczność modernizacji istniejących stacji uzdatniania wody wynikała również z panującej od kilku lat suszy hydrologicznej i obniżania się poziomu wód gruntowych.

Znaczące środki przeznaczono również na rozbudowę systemu dystrybucji wody pitnej dla ludności poprzez budowę sieci wodociągowych i przyłączy. Sieci wodociągowe realizowane były głównie na terenach nieobjętych dotychczas systemem zbiorczego zaopatrzenia w wodę oraz w ramach uzbrajania obszarów na terenie których realizowane jest budownictwo mieszkaniowe.

Spośród dofinansowanych przedsięwzięć na szczególną uwagę zasługują przedsięwzięcia polegające na likwidacji i stabilizacji osuwisk w obrębie skarpy wiślanej w Dobrzyniu nad Wisłą. Realizacja zadań, które były współfinansowane również ze środków Ministerstwa Spraw

Wewnętrznych i Administracji, pozwoliła na zatrzymanie procesu degradacji skarpy wiślanej w Dobrzyniu nad Wisłą.

Wojewódzki Fundusz dofinansował także przedsięwzięcie realizowane przez Województwo Kujawsko-Pomorskie polegające na wzniesieniu budowli piętrzącej stabilizującej poziom zwierciadła wody w jeziorze Sępoleńskim z zapewnieniem drożności rzeki pozwalającej na migrację ryb. W wyniku realizacji przedsięwzięcia uniknięto zagrożenie zalania terenów poniżej istniejącej wyeksploatowanej budowli piętrzącej, ustabilizowano poziomu wód jeziora Sępoleńskiego oraz zapewniono migrację ryb dwuśrodowiskowych.

W zakresie przedsięwzięć dotyczących gospodarki wodnej w 2017 roku zrealizowano m.in.:

- 6 zadań w zakresie modernizacji/ przebudowy stacji uzdatniania wody,
- 1 zadanie dotyczące przebudowy ujęcia wodnego,
- 2 zadania polegające na budowie zbiorników retencyjnych wody pitnej,
- 2 zadania dotyczące likwidacji/stabilizacji osuwisk w obrębie skarpy rzecznej,
- 1 zadanie obejmujące budowlę piętrzącą na rzece Sępoleńce.

W wyniku realizacji przedsięwzięć zakończonych w roku 2017 uzyskano następujące efekty ekologiczne:

- zbudowano:
  - ✓ 30 157 m sieci wodociągowej,
  - ✓ 5 181 m przyłączy do sieci wodociągowej,
- zwiększono przepustowość istniejących stacji uzdatniania wody o 5 718,24 m³/dobę.

3. Ochrona powietrza.

1) Podstawowa działalność statutowa Wojewódzkiego Funduszu.

Wojewódzki Fundusz na ochronę powietrza w 2017 roku wydatkował kwotę 27 787 tys. zł, tj. 28,4% łącznej kwoty dofinansowania. Większość przedsięwzięć stanowiły zadania z zakresu termomodernizacji

budynków przynoszące efekt ekologiczny w postaci oszczędności energii i zmniejszenia emisji zanieczyszczeń energetycznych emitowanych do atmosfery. Ważnym efektem realizacji tego typu przedsięwzięć, wykazywanym w audytach energetycznych, jest także ich efektywność ekonomiczna polegająca na szybkim zwrocie ponoszonych nakładów dzięki oszczędności na kosztach ogrzewania.

Wojewódzki Fundusz przeznaczył także istotne środki na wspieranie przedsięwzięć polegających na wymianie sieci ciepłych pozwalających na ograniczenie strat ciepła na przesyłce i związanym z tym ograniczeniem emisji zanieczyszczeń energetycznych do atmosfery. Podkreślić należy również wzrost zainteresowania przedsięwzięciami, realizowanymi przez samorządy, polegającymi na wymianie oświetlenia ulicznego na energooszczędne.

Spośród dofinansowanych przedsięwzięć na szczególną uwagę zasługują przedsięwzięcia polegające na modernizacji instalacji odpylania spalin w ciepłowniach komunalnych w Golubiu-Dobrzyniu i Lipnie eksploatowanych przez przedsiębiorstwa energetyki ciepłej oraz we Włocławku eksploatowanej przez Spółdzielnię Mieszkaniową „Zazamcze”. Realizacja wyżej wymienionych przedsięwzięć pozwoliła na dostosowanie instalacji do obowiązujących przepisów prawa w zakresie emisji pyłów, a tym samym do zmniejszenia ich emisji do atmosfery.

W zakresie przedsięwzięć dotyczących ochrony powietrza w 2017 roku zrealizowano m.in.:

- 14 zadań obejmujących termomodernizację budynków,
- 16 zadań związanych z modernizacją systemu ogrzewania,
- 3 zadania dotyczące remontu, modernizacji i rozbudowy sieci ciepłowniczej,
- 2 zadania dotyczące opracowania Planów Gospodarki Niskoemisyjnej
- 4 zadania dotyczące modernizacji/budowy instalacjami odpylania,
- 14 zadań obejmujących wykonanie instalacji odnawialnych źródeł energii - instalacje fotowoltaiczne,

- 3 zadania związane z budową, przebudową, modernizacją oświetlenia ulicznego.

W wyniku realizacji przedsięwzięć ograniczających zużycie energii zakończonych w roku 2017 uzyskano następujące efekty ekologiczne:

- zredukowano emisję zanieczyszczeń do atmosfery o następujące wielkości:
  - ✓ CO₂ o 7 378,27 Mg/rok,
  - ✓ tlenków azotu o 23,61 Mg/rok,
  - ✓ SO₂ o 1 673,21 Mg/rok,
  - ✓ pyłu o 131,40 Mg/rok.

2) Programy z zakresu ochrony powietrza realizowane wspólnie z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska w Warszawie.

a) Program KAWKA.

W dniu 26.11.2014 roku Wojewódzki Fundusz podpisał kolejną umowę z NFOŚiGW w ramach realizacji programu priorytetowego pn. „Poprawa jakości powietrza. Część 2) KAWKA - likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii”. Następnie Wojewódzki Fundusz w Toruniu zawarł cztery umowy o dofinansowanie:

- z Gminą Miasto Bydgoszcz na dofinansowanie zadania pn.: „Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej na terenie miasta Bydgoszczy” w kwocie: 4 342 tys. zł,
- z Gminą Miasto Toruń na dofinansowanie zadania pn.: „Likwidacja niskiej emisji na terenie miasta Toruń” w kwocie 6 537 tys. zł,
- z Gminą Miasto Grudziądz na dofinansowanie zadania pn.: „Likwidacja niskiej emisji na terenie miasta Grudziądz” w kwocie 3 554 tys. zł,
- z Gminą Nakło nad Notecią na dofinansowanie zadania pn.: „Poprawa jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji na terenie miasta Nakło nad Notecią” w kwocie 988 tys. zł.

Łączna kwota dofinansowania: 15 421 tys. zł, w tym:

- środki udostępnione przez NFOŚiGW: 13 428 tys. zł,
- dotacja WFOŚiGW: 1 993 tys. zł.

Efekty ekologiczne ww. przedsięwzięć zostaną osiągnięte do 31.12.2018 r.

b) Ogólnopolski System Wsparcia Doradczego.

WFOŚiGW w Toruniu wdraża projekt pn.: „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”. Projekt ten realizowany jest przez NFOŚiGW wraz z 16 innymi partnerami i obejmuje teren całego kraju. Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego partnerem jest Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska w Toruniu. Projekt finansowany jest z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach I Osi Priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki”.

Celem projektu jest wsparcie projektów przyczyniających się do realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego UE 20/20/20 (w przypadku Polski 20/20/15). Cel ten jest realizowany poprzez zwiększenie świadomości w zakresie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, wsparcie gmin w przygotowaniu i wdrażaniu Planów Gospodarki Niskoemisyjnej oraz wsparcie w przygotowaniu i wdrażaniu inwestycji w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii.

Kluczowym elementem wdrożenia projektu było powołanie Zespołu Doradców Energetycznych (ZDE). ZDE rozpoczął działalność 09.02.2015 r. Składa się z czterech doradców, którzy obejmują usługami doradczymi obszar województwa kujawsko-pomorskiego.

Od lutego 2015 roku do września 2015 członkowie zespołu przeszli cykl szkoleń przygotowujących do działalności doradczej. Szkolenia zakończyły się egzaminami uprawniającymi do prowadzenia działań doradczych w ramach Programu.

Zespół Doradców Energetycznych realizuje cele projektu poprzez:

- przygotowanie i przeprowadzanie szkoleń oraz działań informacyjnych skierowanych do samorządów, przedsiębiorców (w tym: małych i średnich przedsiębiorstw - MSP) i społeczności lokalnej (w tym: osób fizycznych), z zakresu efektywności energetycznej i OZE,
- usługi doradcze związane z przygotowaniem Planów Gospodarki Niskoemisyjnej poprzez promowanie wśród gmin zasadności i celowości ich opracowania oraz wskazywanie na korzyści wynikające z realizacji Planów Gospodarki Niskoemisyjnej, zachęcanie miast i gmin do przystępowania do Porozumienia Burmistrzów (inicjatywa Komisji Europejskiej) zrzeczającego gminy zobowiązujące się do spełnienia celów unijnej polityki klimatyczno-energetycznej poprzez zmniejszenie emisji CO₂ na swoim terenie o co najmniej 20% do 2020 roku, wspieranie gmin w przygotowaniu Planów Gospodarki Niskoemisyjnej, identyfikacja projektów możliwych do wsparcia ze środków publicznych, w tym z funduszy europejskich,
- usługi doradcze związane z przygotowaniem i wdrożeniem inwestycji w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii tj.: wsparcie w zakresie weryfikowania audytów energetycznych, w zakresie wdrażania rekomendacji wynikających z audytów energetycznych, wsparcie w zakresie instrumentów finansowych,
- usługi doradcze w zakresie aplikowania o środki UE oraz krajowe, m.in. poprzez informowanie o możliwych i najkorzystniejszych źródłach finansowania projektów, doradztwo w zakresie montażu finansowego, doradztwo w zakresie przygotowania dokumentacji aplikacyjnej.

Z usług ZDE korzystali beneficjenci typu:

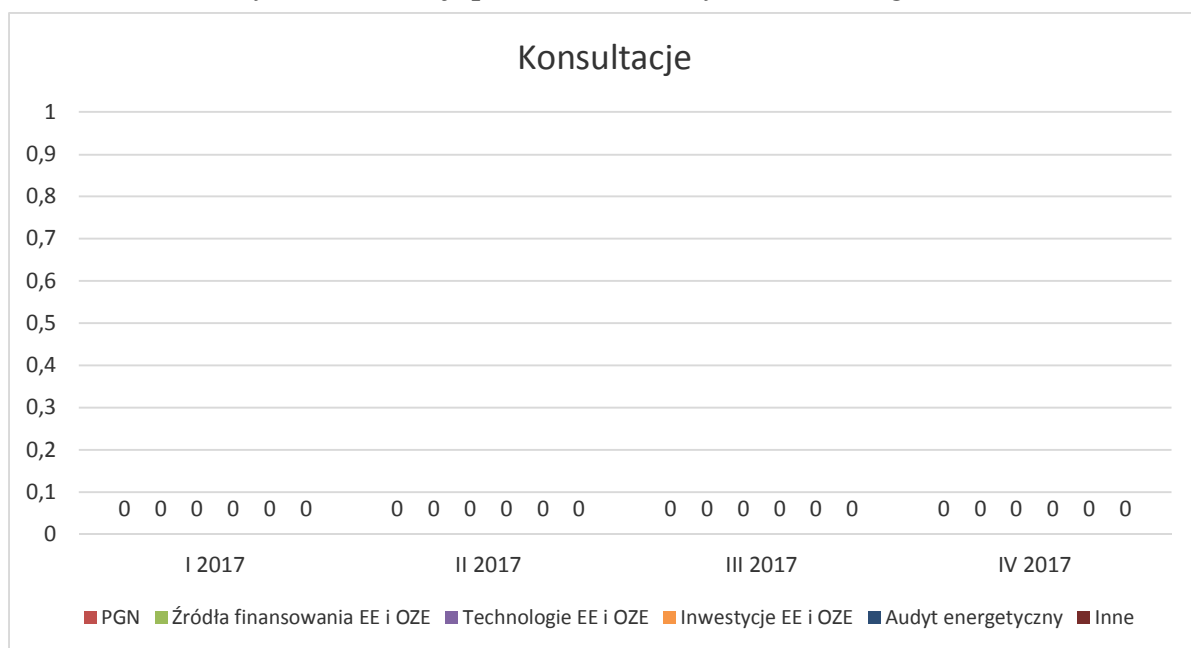
- osoby fizyczne,
- przedsiębiorstwa,
- sektor publiczny (w tym: gminy),
- sektor mieszkaniowy (w tym: wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe).

**Przeprowadzone działania Zespołu Doradców Energetycznych
w 2017 r.**

Udzielono 408 konsultacji m.in. z zakresu możliwości finansowania inwestycji, montażu finansowego, wymagań dotyczących składanych wniosków o dofinansowania w tym:

- w biurze u doradcy: 41
- poza biurem doradcy: 57
- za pomocą nośników: 310

Struktura udzielanych konsultacji pod kątem tematyki udzielanego doradztwa:

ZDE brał udział w 9 działaniach edukacyjno-szkoleniowych skierowanych do JST, przedsiębiorców oraz osób fizycznych. Łącznie w działaniach edukacyjno-szkoleniowych wzięło udział 195 uczestników.

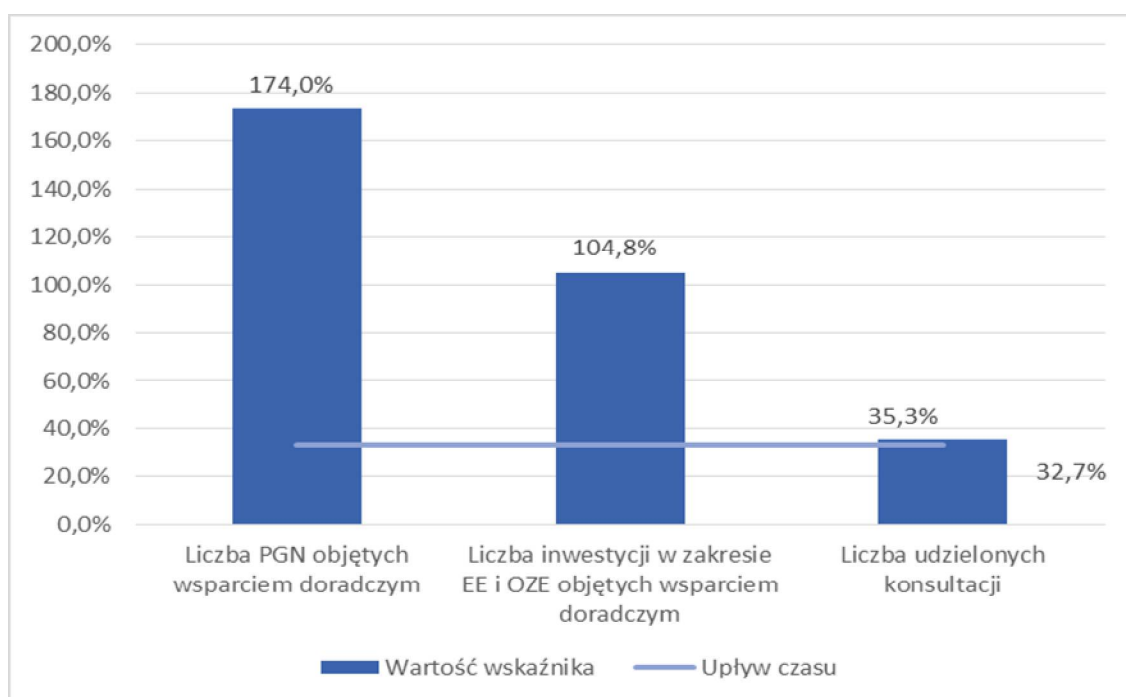
W działaniach informacyjno-promocyjnych wzięło udział 621 uczestników. Działania była realizowane w formie spotkań oraz aktywności na targach, konferencjach itp. w tym:

- liczba zorganizowanych spotkań informacyjnych: 2
- liczba działań medialnych w tym z wykorzystaniem mediów lokalnych: 9
- liczba aktywności na targach, konferencjach itp.: 14

Stan realizacji wskaźników od początku realizacji projektu doradztwa

Zgodnie wartościami wskaźników realizacji projektu z załącznika nr 4.4 do Zakresu zadań i form udziału Partnerów w realizacji projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” realizacja projektu przedstawia się następująco:

L.p.	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Wartość docelowa (na koniec 2023r.)	Wartość osiągnięte przez ZDE (od początku projektu)	Stan realizacji wskaźnika	Uływ czasu
1.	Liczba udzielonych konsultacji	szt.	2744	980	35,3%	32,7%
2.	Liczba PGN objętych wsparciem doradczym	szt.	77	134	174,0%	
3.	Liczba inwestycji w zakresie EE i OZE objętych wsparciem	szt.	42	44	104,8%	

3) Pozostałe programy własne Wojewódzkiego Funduszu.

a) Program priorytetowy „EKODOM - dofinansowanie zadań z zakresu termomodernizacji i OZE realizowanych przez osoby fizyczne na potrzeby mieszkaniowe”.

15.09.2016 roku Wojewódzki Fundusz w Toruniu uruchomił nabór wniosków w ramach programu priorytetowego EKODOM. Budżet programu wynosi 15 000 tys. zł.

Beneficjentami programu są osoby fizyczne posiadające prawo do dysponowania budynkiem mieszkalnym realizujące niżej wymienione przedsięwzięcia:

- zadania termomodernizacyjne: docieplenie przegród zewnętrznych, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana źródła ciepła wraz z modernizacją instalacji;
- montaż pomp ciepła i kolektorów słonecznych o mocy do 300 kW wraz z instalacją;
- montaż instalacji fotowoltaicznych o mocy do 40 kW;
- montaż elektrowni wiatrowych o mocy do 40 kW.

W roku 2016 złożono 124 wnioski na łączną kwotę 4 495 tys. zł. W roku 2017 złożono 347 wniosków na łączną kwotę 14 117,45 tys. zł. W wyniku naboru w 2016 r. zawarto 30 umów na kwotę 929 tys. zł oraz w 2017 r. 289 umów na kwotę 9 990,73 tys. zł.

W roku 2017 złożono 144 wnioski na instalacje fotowoltaiczne, 93 wnioski na pompy ciepła, 64 wnioski na termomodernizację i 71 wniosków na wymianę źródła ciepła.

Efekty ekologiczne w 2017 r. z umów zawartych w 2016 r. (efekty uzyskiwane są w rok po zakończeniu zadania) są następujące:

- roczna produkcja energii elektrycznej- 53,32 MWh/rok,
- roczna produkcja energii cieplnej- 590,25 GJ/rok,
- ograniczenie emisji CO₂- 88,7975 Mg/rok,
- zainstalowana moc alternatywnego źródła energii- 140,125 kW.

b) Program priorytetowy EKOGRMINA - dofinansowanie zadań z zakresu termomodernizacji i OZE realizowanych na potrzeby mieszkaniowe.

15.10.2016 roku Wojewódzki Fundusz uruchomił nabór wniosków w ramach programu priorytetowego EKOGRMINA. Budżet programu wynosi 5 000 tys. zł.

Zakres rzeczowy przedsięwzięć mogących otrzymać dofinansowanie jest zgodny z programem EKODOM opisanym powyżej.

Beneficjentami programu były jednostki samorządu terytorialnego występujące z wnioskiem w imieniu beneficjentów końcowych.

Beneficjentami końcowymi programu były osoby fizyczne, wspólnoty mieszkaniowe oraz jednostki samorządu terytorialnego, posiadające prawo do dysponowania budynkiem mieszkalnym.

W roku 2016 złożono 2 wnioski na łączną kwotę 527 tys. zł. W roku 2017 złożono 8 wniosków na łączną kwotę 2.294,31 tys. zł. W roku 2017 zawarto 4 umowy na kwotę 783,27 tys. zł. W wyniku realizacji umów efekt ekologiczny będzie osiągnięty w roku 2018.

4. Ochrona powierzchni ziemi.

Na zadania z zakresu ochrony powierzchni ziemi w roku 2017 wydatkowano 9 959 tys. zł, tj. 10,2% łącznej pomocy finansowej.

Większość przedsięwzięć polegała na zakupie pojemników i specjalistycznych pojazdów w celu zapewnienia efektywnego systemu zbiórki i transportu odpadów. O dofinansowanie ww. zadań występowały przede wszystkim samorządy gminne oraz spółki komunalne.

Spośród dofinansowanych przedsięwzięć na szczególną uwagę zasługuje przedsięwzięcie realizowane przez Regionalny Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych "Rypin" Sp. z o.o. polegające na dostosowaniu instalacji do wymogów stawianych RIPOK, poprzez budowę instalacji biologicznego przetwarzania odpadów wraz z infrastrukturą techniczną.

Innym zasługującym na uwagę przedsięwzięciem była budowa punktu zbierania odpadów realizowana przez Zakład Gospodarki Komunalnej "Groneko". W ramach realizacji przedsięwzięcia zostały zakupione

i zamontowane urządzenia linii sortowniczej do segregacji odpadów komunalnych z przeznaczeniem odzyskanych surowców wtórnych do dalszego recyklingu.

W 2017 roku, przy udziale środków z NFOŚiGW, kontynuowano realizację przedsięwzięć polegających na unieszkodliwianiu wyrobów zawierających azbest. Finansowano w 70%, w formie dotacji, koszty demontażu, transportu i unieszkodliwiania azbestu. Wnioski o dofinansowanie składały do Wojewódzkiego Funduszu jednostki samorządu terytorialnego uwzględniając w nich potrzeby własne oraz zapotrzebowanie zgłoszone przez osoby fizyczne i podmioty ze swego terenu. Program usuwania azbestu cieszy się dużym zainteresowaniem mieszkańców naszego województwa oraz samorządów gminnych, z których 132 przystąpiły do jego realizacji. Na realizację powyższych przedsięwzięć uruchomiono środki w wysokości 2 460 tys. zł, z czego 1 230 tys. zł stanowiły środki NFOŚiGW w Warszawie, natomiast 1 230 tys. zł środki Wojewódzkiego Funduszu w Toruniu.

Również w 2017 roku, przy udziale środków z NFOŚiGW, dofinansowano przedsięwzięcia związane z demontażem, transportem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych przez nawałnicę w sierpniu 2017 roku na terenie województwa kujawsko – pomorskiego. Na realizację powyższych przedsięwzięć przeznaczono kwotę 6 500 tys. zł, z czego 5 000 tys. zł stanowią środki NFOŚiGW, natomiast 1 500 tys. zł środki Wojewódzkiego Funduszu w Toruniu. W roku 2017 zawarto 17 umów dotacji i uruchomiono środki w łącznej kwocie 760 tys. zł, z czego 550 tys. zł stanowiły środki NFOŚiGW, natomiast 210 tys. zł środki Wojewódzkiego Funduszu w Toruniu. W roku 2018, na podstawie udzielonych promes, planowane jest zawarcie 9 umów dotacji w łącznej kwocie 2 940 tys. zł, z czego 2 180 tys. zł stanowią będą środki NFOŚiGW, natomiast 760 tys. zł środki Wojewódzkiego Funduszu w Toruniu.

W zakresie zadań dotyczących ochrony ziemi w 2017 roku zrealizowano m.in.:

- 149 zadań związanych z unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest,
- 2 zadania dotyczące budowy/ rozbudowy PSZOK,
- 1 zadanie dotyczące budowy instalacji przetwarzania odpadów (RIPOK),
- 2 zadania związane z zakupem samochodów do zbiórki odpadów komunalnych,
- 1 zadanie dotyczące zakupu sprzętu do prowadzenia gospodarki odpadami wytwarzanymi na terenie obiektu leczenia medycznego - Pałuckie Centrum Zdrowia,
- 3 zadania dotyczące modernizacji gospodarki osadami ściekowymi,
- 1 zadanie polegające na sporządzeniu projektu planu remediacji składowiska odpadów przemysłowych.

W wyniku realizacji przedsięwzięć zakończonych w roku 2017 uzyskano następujące efekty ekologiczne:

- unieszkodliwiono 10 300,95 Mg wyrobów zawierających azbest (w tym 1 078,89 Mg z tytułu usuwania azbestu z obiektów uszkodzonych w wyniku nawałnicy),
- zakupiono 7 700 szt. pojemników do zbiórki odpadów,
- zakupiono 2 szt. specjalistycznych pojazdów do zbiórki i transportu odpadów,
- ograniczono o 3 771,628 Mg/rok masę składowanych odpadów.

5. Ochrona przyrody.

Mając na uwadze ogromne znaczenie ochrony zasobów przyrodniczych województwa kujawsko-pomorskiego, Wojewódzki Fundusz wsparł finansowo szereg przedsięwzięć z tego zakresu.

W roku 2017 na ochronę przyrody wydatkowano łącznie kwotę 4 304 tys. zł (w tym 1 343 tys. zł w formie pożyczki), tj. 4,4% całkowitej pomocy finansowej udzielonej przez Wojewódzki Fundusz.

Dofinansowaniem objęto przedsięwzięcia realizowane w ramach konserwatorskiej ochrony przyrody głównie przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, tj.:

- czynną ochronę muraw kserotermicznych i torfowisk w rezerwatach przyrody województwa kujawsko-pomorskiego,
- wykonanie projektów planów ochrony dla torfowisk w rezerwatach przyrody Dury i Osiny,
- dostosowanie istniejącej dokumentacji do planu ochrony obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego do obecnie obowiązujących przepisów(dokumentacja),
- wsparcie nadzorowania realizacji działań ochronnych w rezerwatach ochrony przyrody i obszarach Natura 2000.

Ponadto dofinansowano zadania realizowane przez inne podmioty:

- restytucję jesiotra ostronosego prowadzoną przez PZW w Toruniu,
- rehabilitację ptaków prowadzoną przez Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy,
- ochronę in situ i ex situ starych odmian drzew owocowych na terenie Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego,
- ochronę gatunkową fauny na terenie województwa kujawsko-pomorskiego poprzez tworzenie siedlisk - adaptacja fortów piechoty w miejscowości Nałęcz (fort IV) i Małe Czyste (bateria armat) na zimowisko dla nietoperzy, rozwieszanie budek lęgowych w parkach w Bydgoszczy i Toruniu,
- rewaloryzację parków zabytkowych w Grucie, Toruniu, Ugoszczu (gm. Brzuze)
- wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych i konserwatorskich pomników przyrody i alei pomnikowych na terenie gmin: Pruszcz, Osie, Jeżewo, Dragacz, Cekcyn, Sadki,
- nasadzenia drzew i krzewów na terenie województwa realizowane głównie przez gminy,
- inwentaryzację stanowisk gniewosza plamistego (*Coronella austriaca*) na terenie Nadleśnictwa Włocławek celem ochrony czynnej tego gatunku.

Na podkreślenie zasługuje dofinansowanie zadań mających na celu ochronę oraz restytucję gatunków ujętych w Czerwonej Księdze Zwierząt tj.: jesiotra ostronosego oraz gniewosza plamistego.

Ww. zadania służyły poprawie lub zachowaniu obecnego stanu zespołów roślinnych i przywracaniu równowagi biologicznej w ekosystemach. W przypadku obszarów i obiektów prawnie chronionych Wojewódzki Fundusz wspierał finansowo działania bezpośrednie, dające w efekcie poprawę jakości ekosystemów lub dokumentacyjne, stwarzające podstawy do dalszych działań na rzecz ochrony przyrody.

6. Monitoring stanu środowiska.

Monitoring środowiska stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Gromadzone informacje służą wspomaganie działań na rzecz ochrony środowiska poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych (dotrzymanywaniu standardów jakości środowiska, obszarów występowania przekroczeń),
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych (przyczynach zmian).

W 2017 roku na zadania z zakresu monitoringu środowiska przekazano środki finansowe w łącznej kwocie 1 878 tys. zł, co stanowi 1,9% całkowitej pomocy finansowej udzielonej przez Wojewódzki Fundusz i 7,7% kwoty środków dotacyjnych ogółem. Dofinansowaniem objęto następujące zadania w ramach monitoringu środowiska realizowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy:

- monitoring regionalny województwa kujawsko-pomorskiego,
- zintegrowany monitoring środowiska przyrodniczego.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska uzyskał także wsparcie na doposażenie laboratoriów w aparaturę kontrolno-pomiarową i wykonanie

instalacji odprowadzania gazów oraz sprzęt pomocniczy, które przyczyni się do zapewnienia wysokiej jakości badań zgodnie z wymogami Unii Europejskiej.

Dzięki wsparciu finansowemu Wojewódzkiego Funduszu doposażono również Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego w Bydgoszczy w specjalistyczny sprzęt kontrolno-pomiarowy, który zwiększa efektywność i skuteczność zapobiegania zagrożeniom emisji szkodliwych związków znajdujących się w spalinach pojazdów.

Dofinansowaniem objęto także Nadgoplańskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe i Włocławskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w zakresie uzupełnienia wyposażenia w specjalistyczny sprzęt do ratownictwa wodno-poszukiwawczego w celu zapobiegania, ograniczania i likwidacji skażeń środowiska wodnego.

7. Edukacja ekologiczna.

Edukacja ekologiczna ma na celu kształtowanie i wychowywanie społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Edukacja ekologiczna przyczynia się do:

- kształtowania świadomości ekologicznej dzieci, młodzieży i dorosłych,
- przygotowania społeczeństwa do realizacji zasad zrównoważonego rozwoju w życiu codziennym,
- dostarczania i wzbogacania wiadomości o środowisku naturalnym w celu podejmowania korzystnych działań na rzecz środowiska,
- wzbogacania wiedzy na temat zagrożeń ekologicznych i kształtowania postaw świadomego przeciwdziałania zagrożeniom,
- rozwijania zainteresowań naukowych i badawczych związanych z przyrodą poprzez aktywne formy samodzielnego dochodzenia do wiedzy,
- promowania walorów przyrodniczych regionu,
- promowania zdrowego stylu życia poprzez kontakt z przyrodą,

– zdobywania wiedzy o swoim regionie i rozwoju więzi emocjonalnych z regionem.

Zgodnie z „Listą przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na rok 2017” w ramach edukacji ekologicznej dofinansowane zostały przede wszystkim programy realizowane przez regionalne i lokalne centra edukacji ekologicznej oraz działania edukacyjne dotyczące ochrony środowiska skierowane do dzieci i młodzieży.

Edukację ekologiczną dofinansowywano w formie dotacji, pożyczki i przekazania środków finansowych. Na ten cel przeznaczono 7 161 tys. zł (w tym 58 tys. w formie pożyczki), co stanowi 7,3% pomocy finansowej udzielonej przez Wojewódzki Fundusz i 29,3% kwoty środków dotacyjnych ogółem.

Dzięki wsparciu finansowemu Wojewódzkiego Funduszu zrealizowano 159 zadań dofinansowanych w formie dotacji, 1 w formie pożyczki oraz 5 w formie przekazania środków finansowych.

W 2017 roku z udziałem środków Wojewódzkiego Funduszu zrealizowane zostały bogate oferty programowe: Chorągwi Kujawsko-Pomorskiej ZHP, Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie, Regionalnego Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Przysieku, Stowarzyszenia Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Ekologicznej w Bydgoszczy, Stowarzyszenia TILIA, Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej.

Edukacja ekologiczna młodzieży i dzieci oraz dorosłych prowadzona była poprzez:

- realizację programów edukacyjnych,
- zajęcia terenowe na specjalnie przygotowanych ścieżkach dydaktycznych,
- udział w konkursach, olimpiadach, festynach,
- warsztaty ekologiczne,
- wykłady, prelekcje, konferencje i szkolenia,
- zajęcia seminaryjne w formie pogadanek przedmiotowych i dyskusji panelowych,

- zajęcia w pracowniach komputerowych, polegające na wykorzystaniu programów multimedialnych do nauki w obrębie dziedzin związanych z ekologią oraz pracowniach przyrodniczych, chemicznych, mikroskopowych i audiowizualnych,
- gry i zabawy dydaktyczne,
- prezentację filmów, zdjęć i eksponatów.

Wojewódzki Fundusz współfinansował w istotnym zakresie zajęcia edukacyjne prowadzone przez parki krajobrazowe województwa kujawsko – pomorskiego. Głównym celem tych zajęć było przekazywanie wiedzy związanej z ochroną przyrody i kształtowaniem środowiska oraz kształcenie umiejętności korzystania z tej wiedzy w praktyce przy jednoczesnym rozwijaniu wrażliwości przyrodniczej i propagowaniu idei proekologicznych kształtujących prawidłowe zachowania wobec środowiska.

Dofinansowywano również działania w zakresie edukacji ekologicznej prowadzone między innymi przez szkoły, specjalistyczne placówki edukacyjne, jednostki samorządu terytorialnego, koła łowieckie, a także przez liczne organizacje ekologiczne i społeczne.

Ponadto współfinansowano konferencje, seminaria, sympozja, szkolenia i warsztaty realizowane przez administrację samorządową głównie przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, organizacje pozarządowe oraz wyższe uczelnie m.in.:

- XXIV Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe pn.: „Kompleksowe badania i ochrona środowiska naturalnego, diagnozowanie stanu środowiska, metody badawcze, prognozy” zorganizowane przez Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J.J. Śniadeckich w Bydgoszczy,
- cykl seminariów pn. „Ochrona powietrza i ograniczenie niskiej emisji na przykładzie województwa kujawsko-pomorskiego” zorganizowanych przez województwo kujawsko-pomorskie,
- cykl spotkań informacyjno-szkoleniowych w województwie kujawsko-pomorskich promujących racjonalne wykorzystanie wody w produkcji rolniczej zorganizowanych przez Kujawsko-Pomorską Izbę Rolniczą,

– edukacyjny program upowszechniania wiedzy wśród młodzieży na temat zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego i współczesnych sposobów jego monitorowania zrealizowany przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Ważną rolę w edukacji ekologicznej odgrywają wydawnictwa, czasopisma, filmy i audycje radiowe, podejmujące tematykę ochrony środowiska. Wojewódzki Fundusz dofinansował m.in.:

– druk monografii „Budownictwo zrównoważone. Wybrane aspekty projektowe i wykonawcze” wydanej przez Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J.J. Śniadeckich w Bydgoszczy,

– produkcję filmu dokumentalno-przyrodniczego pn.: „Ptaki w mieście” przeznaczonego do emisji w telewizji i Internecie zlecony przez Marszałka Województwa Kujawsko – Pomorskiego oraz cykl programów telewizyjnych Eko - Opcja.

Bardzo popularną formą edukacji ekologicznej były konkursy o tematyce ekologicznej, organizowane głównie przez placówki oświatowe i samorządy. Wojewódzki Fundusz partycypował w zakupie nagród dla laureatów, wyróżnionych i uczestników tych konkursów. Na ten cel wydatkowano 223 tys. zł i zawarto 160 umów.

8. Poważne awarie.

Dziedzina poważne awarie obejmuje przedsięwzięcia mające na celu zapobieganie zdarzeniom mogącym powodować zagrożenia życia, zdrowia ludzi lub środowiska. Na przedsięwzięcia z tego zakresu Wojewódzki Fundusz wydatkował w 2017 roku 6 271 tys. zł, co stanowiło 6,4% ogółu środków przeznaczonych na ochronę środowiska. W formie dotacji i przekazania środków finansowych udzielono pomocy w wysokości 2 327 tys. zł, co stanowiło 9,6% ogólnej kwoty środków dotacyjnych. W formie pożyczek udzielono dofinansowania w wysokości 3 944 tys. zł, co stanowiło 5,4% ogólnej kwoty środków pożyczkowych.

Środki finansowe na te działania zostały skierowane przede wszystkim do jednostek Państwowej Straży Pożarnej oraz jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu województwa kujawsko - pomorskiego, działających w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego.

Na zakup samochodów do ratownictwa chemiczno-ekologicznego Wojewódzki Fundusz przekazał Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej środki finansowe w kwocie 1 100 tys. zł, natomiast Oddziałowi Wojewódzkiemu Związku Ochotniczych Straży Pożarnych przekazano 1 000 tys. zł.

W związku z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, które miały miejsce w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego w miesiącu sierpniu 2017 roku Wojewódzki fundusz udzielił dofinansowania w kwocie 200 tys. zł Zarządowi Wojewódzkiemu OSP. Środki te zostały przekazane na zakup sprzętu i wyposażenia dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, które brały udział w usuwaniu skutków nawałnic.

Z dofinansowania w formie pożyczek na zakup samochodów z wyposażeniem do ratownictwa chemiczno - ekologicznego oraz łodzi dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych skorzystało 12 jednostek samorządu terytorialnego. Na ten cel udzielono pożyczek w łącznej kwocie 3 950 tys. zł. Pomoc w tej formie otrzymały następujące samorządy: Gmina Lniano, Gmina Nowa Wieś Wielka, Gmina Nakło nad Notecią, Gmina Kęsowo, Gmina Dobrcz, Gmina Wąpielsk, Miasto i Gmina Górzno, Gmina Jabłonowo Pomorskie, Gmina Zbiczno, Gmina Obrowo, Gmina Zławieś Wielka oraz Gmina Dobrzyń nad Wisłą.

9. Pozostałe.

W roku 2017 na pozostałe przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska Wojewódzki Fundusz przeznaczył 341 tys. zł, co stanowiło 0,3% pomocy udzielonej ogółem i 1,4 % środków dotacyjnych.

Kwotę tę przeznaczono między innymi na:

- Wojewódzki Bank Emisji,
- świadczenie usług eksperta w sprawach związanych z ochroną środowiska,
- świadczenie usługi doradczej w zakresie stosowania „zielonych zamówień publicznych”,
- opłatę abonamentową do oprogramowania służącego do zarządzania danymi ze sprawozdawczości z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, wynikającej z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r. poz.250), zakupionego zgodnie z Umową Licencyjną Nr UM_ŚG.273.4.034.2013/288/2013 z dnia 8 maja 2013 r.

Powyższe zadania zostały zrealizowane przez Województwo Kujawsko - Pomorskie.

10. Wspólne mierniki efektów ekologicznych w działalności Wojewódzkiego Funduszu w Toruniu i Narodowego Funduszu w Warszawie.

Na podstawie Wspólnej Strategii Działania Narodowego Funduszu i Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku ustalono 10 mierników efektywności ekologicznej przedsięwzięć. Wartości planowane i zrealizowane przedstawia poniższa tabela:

Tab. 13

Lp.	Efekt ekologiczny	Wartość planowana	Wartość zrealizowana
1	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków	10 000 RLM	9 846 RLM
2	Liczba ludności objętej środkami ochrony przeciwpowodziowej	40 000 os.	0 os.
3	Liczba gatunków z czerwonej księgi gatunków zagrożonych, chronionych w wyniku realizacji przedsięwzięć	2 szt.	2 szt.
4	Powierzchnia obszarów, na których przywrócono lub zapewniono ochronę właściwego stanu ekosystemów	31,57 ha	31,11 ha

5	Ograniczenie masy składowanych odpadów	2 660 Mg/rok	3 772 Mg/rok
6	Ograniczenie lub uniknięcie emisji dwutlenku węgla (CO ₂)	6 400 Mg/rok	7 378 Mg/rok
7	Ograniczenie lub uniknięcie emisji tlenków azotu (NO _x)	13 Mg/rok	24 Mg/rok
8	Ograniczenie lub uniknięcie emisji pyłu	95 Mg/rok	131 Mg/rok
9	Ograniczenie lub uniknięcie emisji dwutlenku siarki (SO ₂)	1400 Mg/rok	1673 Mg/rok
10	Przepustowość urządzeń/obiektów poddanych modernizacji	20 000 RLM	6 468 RLM

Reasumując stwierdza się, że założone w Planie działalności Wojewódzkiego Funduszu na 2017 mierniki efektów ekologicznych zostały w większości przypadków osiągnięte. Istotne różnice stwierdzono w następujących miernikach efektów ekologicznych:

- liczby ludności objętej środkami ochrony przeciwpowodziowej. Nieosiągnięcie efektu ekologicznego wynika ze zmiany zakresu rzeczowego zadania pn.: „Renaturyzacja rzek, kanałów oraz ochrona wód i bezpieczeństwo przeciwpowodziowe”, które pierwotnie miało polegać na zabiegach konserwacyjnych i odtworzeniowych na obiektach melioracji podstawowych eksploatowanych przez Wojewódzki Zarząd Melioracji natomiast Wnioskodawca zrealizował zadanie polegające na wykonaniu budowli piętrzącej na odpływie wód z Jeziora Sępoleńskiego,

- przepustowości urządzeń/obiektów poddanych modernizacji. Przyczyną tego stanu jest fakt, iż zadanie pod nazwą: „Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Brzozie” pierwotnie planowane do zakończenia w roku 2017 zostanie zakończone w roku 2018 (planowany efekt 14 990 RLM).

VI. Kontrola wykorzystania pożyczek i dotacji przyznanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu.

Celem przeprowadzanych w roku 2017 kontroli było zbadanie i ocena prawidłowości wykorzystania dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na przedsięwzięcia w zakresie ochrony środowiska.

Kontrole odbywały się zgodnie z *Regulaminem wykonywania kontroli przez pracowników WFOŚiGW*. Zakres kontroli ustalano indywidualnie dla każdego przedsięwzięcia. Uzależniony był on od dziedziny przedsięwzięcia, związanych z nim efektów ekologicznych, wielkości dofinansowania udzielonego przez Wojewódzki Fundusz, bądź etapu realizacji.

Przeprowadzając kontrolę brano pod uwagę przepisy prawa oraz wewnętrzne uregulowania obowiązujące w Wojewódzkim Funduszu.

Ogółem przeprowadzono 22 kontrole na miejscu realizacji przedsięwzięć dofinansowywanych lub planowanych do dofinansowywania ze środków Wojewódzkiego Funduszu. Kontrolowano między innymi:

- zgodność realizacji zakresu rzeczowego z harmonogramami rzeczowo-finansowymi będącymi załącznikami do umów z Wojewódzkim Funduszem,
- zaawansowanie rzeczowe przedsięwzięć, ze szczególnym zwróceniem uwagi na dotrzymanie terminów umownych, osiągnięcia planowanych efektów rzeczowych i ekologicznych,
- wielkość osiągniętych w wyniku realizacji zadania efektów ekologicznych i rzeczowych w odniesieniu do planowanych na etapie zawierania umowy,
- terminowość przekazywania środków finansowych Wojewódzkiego Funduszu na rzecz wykonawców robót,
- realizację innych postanowień wynikających z zawartych umów.

W ujęciu dziedzinowym struktura przeprowadzonych kontroli była następująca:

- ochrona wód – 7 kontroli zadań dotyczących modernizacji i rozbudowy obiektów oczyszczalni ścieków, budowy oczyszczalni przyzagrodowych, budowy systemów kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- ochrona powierzchni ziemi - 2 kontrole zadań polegających na usuwaniu, transporcie i unieszkodliwieniu wyrobów zawierających azbest, tworzeniu systemów zbiórki i transportu odpadów,
- gospodarka wodna - 6 kontroli zadań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej, rozbudowy stacji uzdatniania wody, sieci wodociągowych z przyłączami,
- ochrona powietrza - 3 kontrole zadań z zakresu termomodernizacji budynków, likwidacji niskiej emisji, odnawialnych źródeł energii,
- edukacja ekologiczna - 3 kontrole zadań z zakresu realizacji programów edukacji ekologicznej,
- ochrona przyrody – 1 kontrola zadania w zakresie rozliczenia końcowego przedsięwzięcia polegającego na restytucji zwierzyny drobnej.

Po zakończeniu kontroli każdorazowo omawiano jej wyniki z kierownikiem kontrolowanej jednostki lub z osobą przez niego upoważnioną. W przypadku wystąpienia nieprawidłowości zobowiązywano kontrahenta do usunięcia stwierdzonych uchybień.

W omawianym okresie wszystkie protokoły z kontroli zostały podpisane przez kierowników kontrolowanych jednostek bez zastrzeżeń.

Poza kontrolami terenowymi na bieżąco w siedzibie Wojewódzkiego Funduszu sprawdzano:

- kompletność i wartość merytoryczną złożonych dokumentów niezbędnych do podjęcia decyzji przez Zarząd o udzieleniu promesy bądź zatwierdzeniu dofinansowania przez Zarząd lub Radę Nadzorczą,
- kompletność i wartość merytoryczną wniosków o umorzenie,
- sytuację finansową przedsiębiorców korzystających z pożyczek,
- dopuszczalność pomocy publicznej dla przedsiębiorców,

- wnioski o uruchomienie środków finansowych, sprawozdania końcowe z realizacji zadania i inne.

W zdecydowanej większości przypadków zadania były realizowane zgodnie z zapisami umowy z Wojewódzkim Funduszem. Do najczęściej stwierdzanych w czasie przeprowadzanych kontroli nieprawidłowości i uchybień należały:

- brak informacji o dofinansowaniu zadań ze środków Wojewódzkiego Funduszu zgodnie z zasadami oznakowania przedsięwzięć,
- niedotrzymanie terminów osiągnięcia efektu ekologicznego lub efektu rzeczowego zadania.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w trakcie realizacji zadań dofinansowywanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu w Toruniu, Zarząd Wojewódzkiego Funduszu podejmował stosowne decyzje i działania. Podejmowano między innymi decyzje o zaakceptowaniu zmian zakresów rzeczowych i terminów zakończenia realizacji przedsięwzięć po upływie terminów umownych, wyrażeniu zgody na przedłużenie terminów zakończenia zadań i osiągnięcia efektów ekologicznych, a także o aneksowaniu umów.

VII. Informacja dotycząca działań związanych z wykorzystaniem środków pochodzących z Unii Europejskiej.

1. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007–2013

W 2017 roku Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na podstawie Porozumienia w sprawie realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko dla priorytetów: I – *Gospodarka wodno – ściekowa* i II – *Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi* (projekty o wartości do 25 mln euro), zawartego 25 czerwca 2007 r. z Ministrem Środowiska (Instytucja Pośrednicząca), wykonywał jako Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia) zadania w zakresie: prowadzenia kontroli projektów, monitorowania i sprawozdawczości.

W ramach powyższych zobowiązań przeprowadzona została kontrola na miejscu trwałości projektu po zakończeniu realizacji projektu „*Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Rożno – Parcele, Stawki, Łazieniec i Odolion gm. Aleksandrów Kujawski*” realizowanego przez Gminę Aleksandrów Kujawski. Kontrola zakończyła się z nieistotnymi zastrzeżeniami i zostały wydane odpowiednie zalecenia pokontrolne.

Ponadto przekazano do IP sprawozdania z realizacji planu kontroli na miejscu za 2016 rok oraz przygotowano nowy plan kontroli na 2017 rok.

Monitorowanie i sprawozdawczość dotyczyła przekazanych przez Beneficjentów 17 raportów, które zostały sprawdzone i zaakceptowane.

Dofinansowanie wydatków poniesionych w 2017 r. przez WFOŚiGW w Toruniu w związku z realizacją zadań Instytucji Wdrażającej POIiŚ na działania związane z zamykaniem POIiŚ wyniosły łącznie 42,9 tys. zł.

2. Regionalny Program Operacyjny WK-P 2014-2020

W roku 2017 Wojewódzki Fundusz w Toruniu jako Beneficjent Projektu grantowego pn. „Wsparcie rozwoju Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów komunalnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2016-2018” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, prowadził szereg działań związanych z naborem wniosków o powierzenie grantów oraz promocją projektu.

W wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na usługi społeczne pn. „Przygotowanie i przeprowadzenie kompleksowej kampanii edukacyjno-informacyjnej w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów komunalnych, ze szczególnym uwzględnieniem punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) w systemie gospodarowania odpadami” WFOŚiGW w Toruniu 12 maja 2017 r. podpisał umowę na realizację kampanii z konsorcjum wykonawców.

Działania związane z kampanią zostały zaplanowane do czerwca 2018 roku, z tego w 2017 roku zrealizowane zostały:

- 1) zorganizowanie i przeprowadzenie kampanii medialnej obejmującej:
  - przygotowanie hasła promocyjnego dla projektu grantowego;
  - zaproponowanie nazwy i zaprojektowanie postaci bohatera kampanii edukacyjno-informacyjnej;
  - zaprojektowanie i prowadzenie strony internetowej;
  - produkcję, publikację i promocję (rozpowszechnianie) trzech filmów edukacyjno-informacyjnych;
  - przygotowanie i przeprowadzenie kampanii w mediach społecznościowych, tzw. Social Media;
- 2) zaplanowanie, przygotowanie, przeprowadzenie i rozpropagowanie konkursu plastycznego dla dzieci i młodzieży (termin składania prac do 15 stycznia 2018 r.);

- 3) zaplanowanie, przygotowanie, przeprowadzenie i rozpropagowanie czterech wydarzeń edukacyjno-informacyjnych w formie otwartych (ogólnodostępnych i bezpłatnych) imprez plenerowych;
- 4) zaplanowanie, zorganizowanie i przeprowadzenie, 2-dniowych warsztatów skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej (w 2017 r. przeszkolono 860 osób).

11 lipca 2017 roku w siedzibie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu odbyła się konferencja otwierająca realizację Projektu grantowego. Na konferencji zaprezentowane zostały informacje dotyczące realizowanego projektu i możliwości ubiegania się o granty wspierające budowę nowych lub modernizację istniejących Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych.

Wojewódzki Fundusz w Toruniu jako Beneficjent Projektu grantowego 22 czerwca 2017 roku ogłosił nabór wniosków o powierzenie grantu. Pierwotnie termin składania wniosków upływał 20 września 2017 r. Za zgodą Instytucji Zarządzającej 14 września 2017 r. termin składania wniosków został wydłużony do 20 października 2017 r.

W wymaganym terminie wpłynęły 34 wnioski, w tym: 3 wnioski z terenu gmin miejskich, 19 gmin wiejskich i 12 gmin miejsko wiejskich. 22 wnioski dotyczyły budowy nowego Punktu Selektywnego Zbierania odpadów komunalnych. Natomiast przebudowy, modernizacji, doposażenia i remontu dotyczyło 12 złożonych wniosków. Wnioski o powierzenie grantu w 85% pochodziły od gmin a pozostałe od zakładów gospodarki komunalnej. Łączna wartość wnioskowanej kwoty dofinansowania z EFRR (grantów) wyniosła 19 933 013,25 zł.

Zespół Oceny Wniosków powołany z pracowników WFOŚiGW w Toruniu dokonał oceny formalnej 34 wniosków o powierzenie grantu, pozytywnie oceniając wszystkie złożone wnioski. Następnie przeprowadzono pierwszy etap oceny merytorycznej i skierowano do wszystkich wnioskodawców pisma z wezwaniem o wprowadzenie niezbędnych poprawek

i uzupełnień. Zakończenie oceny i ogłoszenie wyników naboru planowane jest na przełom stycznia i lutego 2018 r.

W 2017 roku WFOŚiGW w Toruniu otrzymał dofinansowanie z EFRR w łącznej wysokości 445,7 tys. zł jako refundację wydatków poniesionych w związku z realizacją projektu grantowego.

